

JURISTEN

NR 7 / 2018

MAGASINET JURISTKONTAKT

WWW.JURISTEN.NO

Holder lov og orden på Svalbard

Ny leder av Politijuristene // Marianne Vollan i Borgarting // Sjakkmeisteren
Håvard Holm ble president // Studenter skriver bøker

Noen ganger lønner det seg å se saken fra flere sider.
Juristenes Utdanningssenter (JUS) er Advokatforeningens
og Juristforbundets egen organisasjon for etterutdanning og
juridisk kompetanseutvikling.
jus.no

Vi ønsker deg en god jul og et godt nytt år!

Innhold

- 6 Kjerstin Askholt
- 11 Legal Tech
- 12 Siden sist
- 14 Landsmøte i Juristforbundet
- 19 Advokat får erstatning
- 20 Marianne Vollan
- 24 Budsjettet i domstolene
- 26 Juristkongress
- 29 Ny riksmekler
- 30 Studentombudene
- 32 Flomsikkerhet
- 34 Varsling om domfelte
- 36 Nye utvalg
- 38 Sjakkmeister
- 40 A-krim
- 42 Skylder staten en milliard
- 44 Miljørett
- 46 Landsmøte i Politijuristene
- 50 Erling Johannes Husabø
- 52 Jusstudenter skriver
- 54 POD-juristene
- 57 NAV og kompetanse
- 58 Fagartikkel: Psykolog
- 60 Håvard Holm mener
- 61 Arbeidslivet
- 63 Jussbuss kommenterer
- 64 Regelrådet
- 66 Nytt om navn

6

Sysselmannen

Kjerstin Askholt har en variert arbeidshverdag på Svalbard.

14

Ny president

Håvard Holm ble valgt til Juristforbundets nye president.

20

Lagmannen

Lagmann Marianne Vollan i Borgarting advarer mot budsjettkutt.

30

Ombud

Marianne Høva Rustberggard er studentenes ombud ved UiO.

36

Mangfold

Hallvard Øren og Farah Ali jobber for et bredere persongalleri i jussen.

***De enkleste sakene avgjøres først,
slik at restansetallene holdes nede***

Politijuristene, side 49

JURIST
FORBUNDET

GRATIS

Deltakelse og opphold
i enkeltrom er gratis.
Reiseutgifter dekkes
etter billigste
reisemåte.

Tariffkonferansen 2019

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer**

Fra: **7. mars 2019**

Til: **8. mars 2019**

Sted: **Hotel Bristol, Oslo**

Kursnummer: **2019658**

Påmeldingsfrist: **19. desember 2018**

Meld deg på tariffkonferansen 2019 og bli oppdatert på aktuelle problemstillinger innen forhandlinger, tariff og arbeidsliv.

På konferansen kan du også delta i diskusjoner inn mot mellomoppgjøret 2019.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kursdeltager@juristforbundet.no | **915 55 268**

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Klar tale om domstolenes økonomi

I denne utgaven av Juristen kommer Juristforbundets nyvalgte president Håvard Holm med en klar og tydelig melding om budsjettssituasjonen for norske domstoler. Han slår alarm om økonomien i domstolene og etterlyser et kraftig budsjettløft. Holm er ikke alene om å være alvorlig bekymret; Juristforbundets landsmøte vedtok i november en resolusjon om underfinansiering av domstolene og leder av Advokatforeningen benyttet sin årstale til å ta opp temaet. Lenger bak i bladet kan du også lese at førstelagmann Marianne Vollen i Borgarting advarer mot det hun karakteriserer som en utarming av domstolene. Hun er opptatt av at det er en viktig del av rettssikkerheten ikke bare å få sin sak behandlet på en forsvarlig og god måte, men også innen en tid som er forsvarlig.

Men det er jo slik at alle maser om penger. Det «ropes varsku» og det «slås alarm» nær sagt overalt. Det er så mange gode formål å bruke penger på. Her kan domstolene bare stille seg i køen. Eller? Håvard Holm ønsker at vi hever blikket og inviterer til en grunnleggende diskusjon om hvordan man skal klare å opprettholde rettsstaten. For dette er ikke en nyoppstått situasjon, det har pågått lenge. Han spør om politikerne klarer å prioritere de grunnleggende samfunnsinstitusjonene satt opp mot alle de andre gode formålene i et budsjett.

Domstolene ikke bare er noe på linje med alt mulig annet – det må man være i stand til å se og til å prioritere etter, er budskapet fra Holm. Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort uttrykte det på denne måten i sin årstale: «Et velfungerende rettsvesen gjør at ulykker ikke oppstår, ukulturer ikke utvikles og krenkelser ikke utføres. Det kan ikke måles, og er vanskelig å oppdage, fordi det ikke skjer. Dette er rettsvesenets største verdi for samfunnet. Jeg tror også dets største utfordring – i budsjettbehandlingen»

Hvordan domstolenes budsjett skal behandles blir aktualisert når Domstolkommisjonen nå skal utrede Norges domstolers organisering. Mandatet omfatter blant annet å vurdere om det bør gjøres endringer i systemet for styring av domstolene. Utvalget ble nedsatt i fjor høst skal levere sin utredning høsten 2020. En delutredning om struktur kommer allerede neste år.

Dette er årets siste utgivelse av Juristen på papir og vi vil benytte anledningen til å ønske alle leserne våre en riktig god jul og et godt nytt år! Husk å følge med på juristen.no for siste nytt og ikke minst stillingsmarked.

Ole-Martin Gangnes
redaktør

Redaktør
Ole-Martin Gangnes
omg@juristen.no

Annonseansvarlig
Per-Olav Leth – 07 Media
perolav@07.no
Tlf.: +47 918 16 012

Journalist
Tore Letvik
tl@juristen.no

Design / layout
Inge Martinsen – 07 Media
inge.martinsen@07.no

Journalist
Tuva Bønke Grønning
tbg@juristen.no

Tips redaksjonen
redaksjonen@juristen.no
mob. 48 24 83 52

Ved adresseendring

Logg inn med ditt medlemsnummer på juristen.no for å endre.
Andre – send ny adresse til medlem@juristen.no

Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere eller forkorte innlegg.

Juristen arbeider etter redaktørplakaten og er en del av

Forsidefoto

Privat / Sysselmannen

Teknisk produksjon

07 Media – 07.no

Innsendt stoff til neste nummer må være redaksjonen i hende innen 14. januar 2019.

Redaksjonen avsluttet 4. desember 2018.

Utgiver

JURISTFORBUNDET

Sysselmann på Svalbard

Varierte sysler

i en av Europas

siste villmarker

Å kjøre snøscooter og bruke rifle
er bare noen av tingene Kjerstin Askholt
måtte lære seg da hun flyttet til Svalbard.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Vielse: Vigsel hører også med til
sysselmannens oppgaver. Her
vier Kjerstin Askholt et lokalt
par ved en isbre i sommer.
(Foto: Privat / Sysselmannen)

- De første ukene – da jeg satt alene i sysselboligen på kvelden – da tenkte jeg: Hva har jeg gjort?

Kjerstin Askholt jobbet som ekspedisjonssjef for polarområdene i Justisdepartementet da sysselmannen på Svalbard, Odd Olsen Ingerø, skulle gå av med pensjon i 2015.

Begge barna var blitt voksne og i gang med studier. Mannen kunne pendle litt opp og ned mellom jobben i Oslo. Askholt, som beskriver seg om en «Oslo-jente», grep sjansen og søkte på jobben.

- Det var jo en drøm. Jeg hadde vært mye på Svalbard gjennom jobben, så det i seg selv var ikke ukjent. Men jobben var ny, menneskene nye, og stedet nytt på en annen måte når du faktisk skal bo der, forteller hun.

Tidlig polarinteresse

Askholt husker fortsatt lukta fra tauverket i Fram-museet på Bygdøy under favorittsøndagsutflukten som barn. Polare strøk og polarheltene fanget tidlig Oslo-jentas fascinasjon, selv om det var gullsmed eller arkitekt som var barndommens drømmejobb.

- Min erfaring er at veldig mye her i livet styres av tilfeldigheter, og at jeg begynte på jusstudiet – det har jeg aldri angret på. Det er en god utdanning som gir utrolig mange muligheter, sier Askholt.

Hun valgte kriminologi som spesialfag og fikk jobb i fengsel da hun var nyutdannet. Årene i fengselsvesenet var spennende og lærerike. Etter hvert gikk veien videre til Justisdepartementet, hvor hun også engasjerte seg som hovedtillitsvalgt.

- Jeg har tatt med meg utrolig mye nyttig fra tiden som tillitsvalgt. Når jeg senere har vært leder har det vært fint å ha sett den andre siden av bordet også.

Etter en tur innom Akademikernes hovedorganisasjon bar det tilbake til Justisdepartementet hvor Askholt i 2011 ble ekspedisjonssjef for polarområdet.

Kjerstin Askholt

- Født i Oslo 1962
- Juridisk embetseksamen fra Universitetet i Oslo 1988
- Askholt har hatt ulike lederstillinger i Kriminalomsorgen, blant annet som underdirektør, avdelingsdirektør/administrativ seksjon og fungerende ekspedisjonssjef
- Jobbet som advokatfullmektig i Akademikernes Fellesorganisasjon
- Spesialkonsulent i Aust-Agder fylkeskommune
- Forsvarets Høgskoles Sjefskurs 2011
- Sysselmann på Svalbard fra 2015

Vakkert og brutalt

Da Askholt pakket sakene og flyttet opp til Svalbard høsten 2015 ventet en hverdag med mange og varierte oppgaver.

- Jeg har jo oppgaven som politimester, fylkesmann og også på mange måter ambassadør for Norges nordligste region, Svalbard, en av Europas siste villmarker. Dagene blir veldig varierte, forteller hun.

I tillegg til en sterk interesse for polarområdene var det den vakre naturen og menneskene som trakk henne mot Svalbard. Hun forteller at det er lettere å leve «et enkelt» liv der oppe.

- Det er så mye som skelles vekk her oppe; det er fokus på andre ting enn det materielle. Jeg savner ingenting fra Oslo. Jeg har mer en opplevelse av at jeg lever veldig godt uten, sier hun.

- Jeg er glad i natur, og naturen her oppe er jo betagende vakker, men også brutal. Jeg synes det er godt å kjenne litt på at man er liten. Her

oppe har jeg fått se både livets lyseste sider og veldig alvorlige saker.

Vanskelig start

Brutaliteten fikk hun føle ikke lenge etter hun tiltrådte som sysselmann. Det skulle gå bare to og en halv måned før et voldsomt snøskred la ti hus i ruiner og tok livet av to mennesker 19. desember 2015.

- Det er uten tvil en av de største utfordringene jeg har hatt som leder. Når slike ting skjer må man bare kaste seg rundt og gjøre alt man kan. Jeg måtte ta i bruk all kompetansen jeg hadde rundt meg.

- Man blir veldig fokusert, og for min del kom reaksjonen først i ettertid. Du må håndtere det akutte først.

Hun beskriver samfunnet i Longyearbyen som raust, inkluderende og ressurssterk, noe som kom tydelig frem etter skredet.

- Du vet aldri hva du får på vakta di, og dette kom på min vakt. Jeg har valgt å ikke si så mye om hvordan jeg har hatt det i ettertid. Det er noen andre som mistet sine. Men som leder er det klart man kan føle at man blir stående litt alene, sier Askholt.

Rifle som sikkerhetsbelte

De første ensomme ukene i sysselboligen gikk heldigvis raskt over og ble erstattet av varierte arbeidsoppgaver, mange nye bekjentskaper og ikke minst naturopplevelser.

I dag er Askholts ektemann på Svalbard omtrent halvparten av tiden, og en av døtrene har tatt et friår i Longyearbyen for å dyrke friluftsinteressen.

Askholt forteller at det var mye hun måtte lære seg da hun flyttet opp som hun ikke hadde vært borti før: kjøre snøscooter, bruke rifle og satellittelefoner. Jegerprøven har hun også tatt etter at hun kom til Svalbard.

- Det var uvant i starten, men nå hiver jeg på meg rifla som jeg tar på meg sikkerhetsbeltet i bilen. Jeg har blitt glad i rifla mi, sier hun, og fortsetter:

Internasjonalt besøk: Kjerstin Askholt sammen med daværende utenriksminister i USA, John Kerry, da han besøkte Svalbard i juni 2016. (Foto: Den amerikanske ambassaden)

- Jeg fikk tidlig råd om å bestemme meg for å ikke være redd. Det er klart du kan kjenne på at du er liten første gang du er ute alene.

Så langt det lar seg gjøre går sysselkvinnen ut på tur hver dag – enten sammen med andre eller alene, og beskriver turer i naturen som «sin yoga».

- Jeg tenker mer positivt når jeg er ute. Noe av det mest inspirerende er lyset her oppe. I tillegg tåler jeg mørketida godt.

Regulering av turisme

Den sterke interessen for naturen kommer også til nytte i jobben som sysselmann. Mesteparten av landområdene og kyststrøkene på Svalbard er vernet, og med stadig økende turisme er hvordan dette skal reguleres et viktig spørsmål for sysselmannen.

- Turisme er ønsket, men hvor mye tåler vi? Hvordan kan vi bevare naturen og sørge for at neste generasjon også får oppleve dette? spør Askholt.

Hun nevner adgangsregulering og sertifisering av guider og selskaper som mulige virkemidler. I dag besøker rundt 150.000 turister Svalbard i året, og tallet stiger jevnt og trutt.

Askholt mener lokalbefolkningen fort føler seg fremmedgjort når skip med 5000 turister kommer til Longyearbyen som har en befolkning på 2000. I 2016 kom 41.000 turister til Svalbard med cruiseskip.

- Vi trenger et mer robust rammeverk til hvordan dette skal skje og ►

// *Det var uvant
i starten, men nå hiver
jeg på meg rifla som
jeg tar på meg
sikkerhetsbeltet i bilen*

oppfølging fra myndighetenes side. Vi må også diskutere adekvate straffer for de som ikke følger reglene.

- Det er viktig at utviklingen ikke går for fort. Det er tross alt uberørt natur vi selger til turistene som vil komme hit.

Kulleventyret over

Siden Stortinget utpekte reiseliv som et satsningsområde på begynnelsen av 1900-tallet har antallet turister steget jevnt.

I dag er dere ansatt flere innen både reiseliv og utdanning enn innen gruvedrift, som har vært øygruppens hovednæring i over 100 år.

Frem til 2016 ble det drevet tre kullgruver på Svalbard. Da ble gruen ved Svea satt på vent på grunn av lave kullpriser, og i 2017 kom den endelige beskjeden fra regjeringen som mente at avvikling og opprydding av kullvirksomheten i Svea og Lunckefjell er den riktige løsningen.

Daværende næringsminister Monica Mæland (H) påpekte at stor aktivitet i Svea og Lunckefjell i oppryddingsperioden vil gi samfunnet på Svalbard mer tid til omstilling.

- Når kulldriften skal opphøre byr det på store endringer i samfunnet her

Kjerstin Askholt kaller turer i naturen for «sin yoga» og prøver å komme seg ut på tur så ofte hun kan. (Foto: Privat / Sysselmannen)

oppe. Det er viktig for oss at avviklingen og oppryddingen skjer på en god måte, sier Kjerstin Askholt.

Det er fortsatt virksomhet i Gruve 7 hvor det utvinnes omtrent 120.000 tonn årlig som blant annet forsyner det lokale energiverket.

Eksotisk

Når polarnatta senker seg over Svalbard blir det som regel litt færre og kortere gåturer for sysselmann Kjerstin Askholt. Hun beskriver mørketida som inspirerende og hverdagen på Svalbard som eksotisk.

- Gjennom å oppleve totalt mørke setter du mer pris på lyset når det kommer, sier hun.

Askholt forteller at årene langt oppe i nord har endret henne for livet. Nå har hun forlenget åremålet og blir værende i tre år til.

- Jeg er ikke helt ferdig med Svalbard. Hva jeg skal gjøre når jeg er ferdig som sysselmann vet jeg ikke. Utdannelsen min tilsier nok at jeg skal tilbake til Oslo, men akkurat nå er det vanskelig å se for seg et annet liv enn det jeg har på Svalbard.

– Noen år i en «legal tech start up» gjør deg attraktiv som jurist

Tale Skjølsvik tror det hierarkiske systemet i jusverdenen står for fall.

Tekst: Tuva Børke Grønning

– Å jobbe noen år i en «legal tech start up» kan gjøre deg attraktiv som jurist i fremtidens arbeidsmarked. Mange vil ønske å ansette folk med teknologikompetanse og forståelse og man vil med stor sannsynlighet være attraktiv for advokatfirmaene, sier Tale Skjølsvik.

Hun er professor i informasjonsteknologi ved OsloMet og har en doktorgrad i strategi fra BI. Skjølsvik jobber for tiden med å lage en global database over «legal tech» oppstartsselskaper.

Skjølsvik skal se på selskapenes forretningsmodell, hvilken teknologi de bruker og om det er jurister eller teknologifolk som er gründerne.

– Det vil oppstå mange nye spennende arbeidsplasser for jurister i årene som kommer, sier hun.

I november snakket Skjølsvik om nettopp juridiske tjenester i endring under arrangementet «Bobler og paragrafer – innovasjon i den juridiske verden» i regi av Juristforbundet.

– Det vil skje mange endringer for dagens jurister. Mitt råd er å se på det som et stort potensiale for både å lære seg teknologi og for å forstå juridiske problemstillinger bedre, sier hun.

– Det vil også dukke opp mange nye juridiske problemstillinger knyttet til ny teknologi: hvordan skal dette reguleres, hva er lov og hva er ikke lov?

– Hierarki for fall

Mange av dagens studenter vil møte et annerledes og også tøffere arbeidsmarked.

– Det hierarkiske systemet i jusverdenen står nok for fall, selv om det vil ta tid. Dette kan være en god mulighet for de yngre som har relativt få innarbeide rutiner og som evner å tilegne seg ny kompetanse raskt. De kan, hvis de vil, få en sentral plass i en bransje hvor noen

enkeltpersoner og seniorer har tatt stor plass og hatt mye makt, sier Skjølsvik.

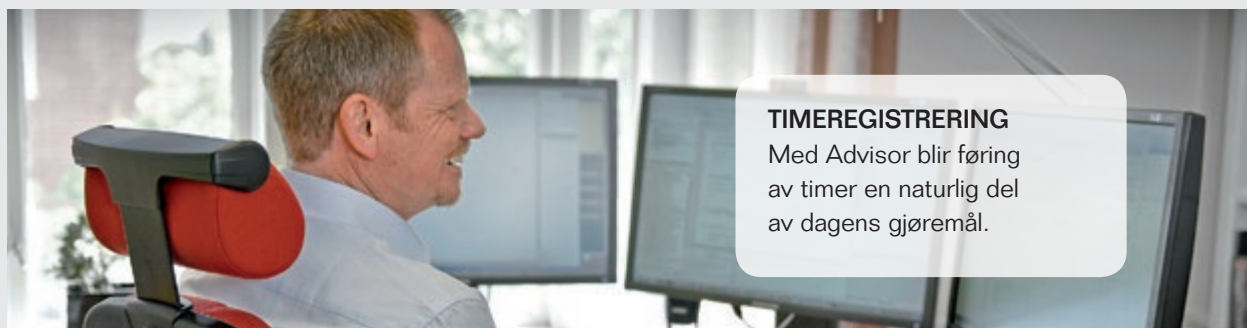
Hun mener den teknologiske utviklingen gir de unge en mulighet til å bidra og markere seg i større grad tidlig i karrieren.

– Når det er sagt er ikke dette bare de unges ansvar. Det blir stadig viktigere å forstå hvordan man skal nyttiggjøre seg av forskjellige typer kompetanse og å få til bedre samhandling på tvers av generasjoner og organisasjoner.

I forbindelse med sitt arbeid og forskning har Skjølsvik vært ute hos mange norske advokatfirmaer og vært i kontakt med legal tech-firmaer nasjonalt og internasjonalt.

Hun forteller at det skjer mye utvikling og at stadig flere er opptatt av å gjøre juridiske prosesser enklere ved hjelp av teknologi. Det er blant annet fokus på bedre og digitale kontrakter, å gi kundene mer tilgang på informasjon og å tenke forebyggende for å hindre at man kommer til et punkt hvor det oppstår en rettsvist.

– Juristen har ekstremt mye å bidra med når det gjelder hvordan man rammer inn en sak og for å forstå hvor skoen trykker. Selv om en del prosesser blir enklere er vi langt fra å erstatte en jurist med en maskin, sier hun.

advisor

telefon: 33 48 43 00 • helpdesk@advisor.no • www.advisor.no

Siden sist

– Kvaliteten i etterforskningen og påtalearbeidet i voldssaker for ujevn

Katharina Rise

Statsadvokater fra hvert av statsadvokatembetene har undersøkt kvaliteten på etterforskningen og påtalearbeidet i alvorlige voldssaker. De har gjennomgått flere hundre saker. Inntrykket av politiets arbeid med slike saker er i hovedsak positivt, men det er enkelte forbedringspunkter, skriver Riksadvokaten i en pressemelding. Sakene som er undersøkt er «voldssaker med frist». I rett under halvparten av

sakene som er undersøkt er ikke 90-dagersfristen overholdt. – Det er jo ikke tilfredsstillende. Det er ganske store forskjeller mellom distriktene her. Samtidig er det grunn til varsomhet med å trekke generelle konklusjoner basert på undersøkelsen, sier førstestatsadvokat Katharina Rise til Juristen.

– Det gjøres generelt et godt arbeid på påtaleområdet. Juristene bruker i stor grad riktig lovbestemmelse og straffalternativ, og grunnlaget i siktelsen er i stor grad tilstrekkelig utformet. Noen feil gjøres det jo, men det er jo mennesker som gjør denne jobben, sier Rise.

Riksadvokaten påpeker at kvaliteten i etterforskningen og påtalearbeidet i de aktuelle voldssakene er for ujevn. Det er «for store variasjoner i oppgaveløsningen uten at dette synes å kunne være faglig begrunnet» påpekes det.

16 varslinger i justis-sektoren hittil i år

Tall Juristen har innhentet fra Justis- og beredskapsdepartementet viser at den felles varslingskanalen for justissektoren så langt i år har mottatt og videreformidlet 16 varsler i justissektoren. Tallene er per 29. november. Det er advokatfirmaet Ernst & Young AS som har vært mottakssentral for varslingsordningen etter at den ble opprettet 1. januar 2015. I årsmeldingene som advokatfirmaet har utarbeidet fremgår det at varslingskanalen i 2015 mottok 11 varsler, i 2016 åtte, og i 2017 seks varsler. Departementets kontrakt med advokatfirmaet løper ut ved nyttår, og departementet er i disse dager i en anskaffelsesprosess, for å finne frem til hvem som skal være mottakssentral etter nyttår. I skrivende stund er dette spørsmålet fortsatt ikke avklart.

INNOVATIVT
SAMARBEID OM
EIENDOMS-
OPPGJØR

FRIGJØR
RESSURSER
OG KAPITAL

ØKT
FORTJENESTE
OG MINDRE
ANSVAR

ADVOKAT PAKKEN

VI TILBYR TRE SAMARBEIDS-
MODELLER FOR ADVOKATER

1

Ved kontrakts-/oppgjørsoppdrag tar advokaten seg av kontraktsmøte og trenger ikke eiendomsmeglerbevilling. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.

2

Advokaten sørger for hele salgsprosessen til og med kontraktsmøte. **Weboppgjør** eier klientregnskap/klientkonto, tar kontroll på pengeheftelser, foretar tinglysing og gjennomfører sluttoppgjøret.

3

Ordinær systemleveranse fra websystemer med eller uten oppgjørstjeneste fra **Weboppgjør**. **Weboppgjør** vil da foreta oppgjør i advokatens klientregnskap og benytte advokatens klientkonto.

W·weboppgjør

morten@weboppgjør.no | 55 50 85 90 / 934 22 790 | www.weboppgjør.no

Ber politiet melde fra om helsepersonell

Bare i 4 av 20 tilsynssaker mot helsepersonell hvor politiet var involvert, hadde politiet selv meldt fra til tilsynsmyndigheten. Det viser en undersøkelse utført av Fylkesmannen i Oppland. «Vi har derfor bedt Politimesteren om å vurdere tiltak for å bedre informasjonsflyten mellom Innlandet politidistrikt og tilsynsmyndighetene i saker mot helsepersonell. Dette er et ledd i arbeidet for å bedre pasientsikkerheten og bevare tilliten til helsepersonell og helsetjenesten», skriver Fylkesmannen på

sin nettside. Fylkesmannen lister i et brev opp de 20 sakene som er gjennomgått. Det er saker der helsepersonell er dømt for besittelse av fremstilling av seksuelle overgrep mot barn eller fremstilling som seksualiserer barn, en lege som var siktet for overgrep mot barn før han ble lege, rusmiddelmissbruk, underlag av trygdens midler, medikamenttyveri, seksuell krenking av pasient, våpen-tyveri og andre forhold. Politiet burde varslet tilsynet, skriver Fylkesmannen om sakene.

Går tilbake til Høyesterett om ett år

Aage Thor Falkanger går av som sivilombudsmann om drøyt ett år. Han går tilbake som dommer i Høyesterett, en stilling han har hatt permisjon fra siden 2014, melder ombudsmannen. – Det har hele tiden vært meningen at jeg skal tilbake til Høyesterett. Av praktiske årsaker annonserer jeg min avgang som sivilombudsmann nå, selv om jeg blir sittende i stillingen mer enn ett år til, sier Aage Thor Falkanger.

Strømmetjenester og nett-TV på reise uten geoblokking

Kulturdepartementet foreslår endringer i åndsverkloven som vil gjøre det mulig for norske forbrukere å se på sine favorittserier, også når man oppholder seg midlertidig i utlandet.

I dag er det slik at tilgangen til mange nettbaserte tjenester ofte påvirkes av det landet man oppholder seg i. Mange har på

utenlandsreiser opplevd at innhold geoblokkes. EUs portabilitetsforordning trådte i kraft i april i år og gjelder nå i alle EUs medlemsstater. Forordningen gir regler som skal sikre at abonnenter av portable nettbaserte innholdstjenester også får tilgang til disse tjenestene uavhengig av hvor i EØS de befinner seg.

Ny lov kan gi bedre vern av forretningshemmeligheter

En ny lov om vern av forretningshemmeligheter er sendt på høring. Hovedformålet med lovforslaget er å gjennomføre EUs direktiv om forretningshemmeligheter i norsk rett. «Lovforslaget viderefører i stor grad gjeldende rett, men på enkelte punkter utvides vernet, blant annet fordi direkti-

vet oppstiller et mer nyansert håndhevingsregime», skriver Justis- og beredskapsdepartementet som har sendt forslaget på høring. Lovforslaget skal gjøre det enklere for innehavere av forretningshemmeligheter å håndheve sitt vern. «Forslaget innebærer også at dagens fragmenterte, og til dels overlapp-

pende regelverk om beskyttelse av forretningshemmeligheter samles i én lov. Gjennomføring av direktivet krever dessuten en mer detaljert lovregulering av vernet for forretningshemmeligheter enn i dag», heter det i departementets pressemelding. Høringsfristen er satt til 15. februar 2019.

ser tilbake

50 år siden

«Fra 1923 var det vanlig at det på årsmøter og andre medlemsmøter ble holdt foredrag med ordskifte etterpå. Dessuten var det vanligvis selskaplig samvær med bevertning, og i en periode også kortspill.»

(Historisk tilbakeblikk på Departementenes Juristforening)

40 år siden

«Det opprettes et nytt skattekontor i Sandnes, med 10 ansatte, spesielt myntet på petroleumsindustrien.»

(I 1976 betalte 3 oljeselskaper mer enn halvparten av all skatt fra de 45 000 aksjeselskaper Norge har)

30 år siden

«Det oppnevnes et partssammensatt utvalg til å gjennomgå lønssystemet i Staten.»

(Skal forenkles og bli mer fleksibelt)

20 år siden

«At Riksadvokaten går ned 80 000 kroner i lønn for å bli dommer i Høyesterett er meningsløst.»

(Dommerforeningen krever lønnsløst for dommerne)

Landsmøte i Juristforbundet

Håvard Holm ny president

Holm ble enstemmig valgt under forbundets landsmøte.

Tekst: Tuva Bønke Grønning og Tore Letvik

Lagdommer Håvard Holm (62) ble enstemmig valgt til nye president i Juristforbundet under forbundets landsmøte på Gardermoen 2.–3. november. Holm tar over stafettpinnen etter Curt A. Lier, som har ledet forbundet de siste åtte årene.

De andre kandidatene til presidentvervet (Sigurd Knudtson, Sverre Bromander og Susanne Eliassen) trakk sitt kandidatur før landsmøtet gikk til avstemming. Det endte med at Holm ble valgt ved akklamasjon og klappet inn av landsmøtet.

Disse ble også valgt til hovedstyret:

- Visepresident: Katrine Bratteberg
- Styremedlem: Anette Fjeld
- Styremedlem: Lars-Marius Heggberget
- Varamedlem: Karoline Dystebakken

Lederne av de ulike seksjonene i forbundet sitter også i hovedstyret:

- Wiggo Storhaug Larssen (Dommerforeningen)
- Tor Egil Viblemo (Juristforbundet – Privat)
- Sverre Bromander (Juristforbundet – Stat)
- Benedicte Gram-Knutsen (Juristforbundet – Kommune)
- Pascual Strømsnes (Juristforbundet – Student)

Disse har også to vararepresentanter hver. I tillegg har hovedstyret en ansattrepresentant, Hanne Sudland, fra Juristforbundet med vara.

– En styrke

I forkant av Juristforbundets landsmøte avla Juristen Håvard Holm et besøk i Borgarting.

I 14 år har han vært dommer i landets største ankesdomstol. I løpet av sin lange karriere har Holm sett mange sider av samfunnets ulike sjatteringer etter at han tok juridikum i 1983, og ikke bare som dommer. Han var ung påtalejurist ved Oslo politidistrikt etter endte studier, og har blant annet vært advokat og jobbet i Økokrim.

Holm forteller at han alltid har hatt interesse for å engasjere seg i foreningsliv. På spørsmål om Juristforbundets sammensetning av flere, sterke foreninger med meningers mot, kan gjøre det vanskelig å gi forbundet én felles stemme utad, svarer Holm:

– Jeg ser det som en styrke at et forbund består av foreninger som i enkelte saker har ulike syn, meninger, og standpunkter. Det fører gjerne til god og bred meningsutveksling og slik jeg ser det vil det være naturlig – og uproblematisk – for en president å gi uttrykk for at det innad i forbundet er ulike synspunkter på temaer i de sakene det faktisk er slik. Hver forening bør ha stor grad av autonomi på områder av særlig betydning for vedkommende forening, sier Holm som i årene 2010-2014 var leder av Dommerforeningen, og som dermed også har vært medlem i Juristforbundets hovedstyre i fire år som Dommerforeningens representant.

Midt i november pakket han kontoret i Borgarting og flyttet inn på sitt nye kontor i Juristenes Hus. I likhet med sin forgjenger Curt A. Lier skal også Holm være i presidentvervet på fulltid.

Håvard Holm (t.h.) overtar som
president i Juristforbundet
etter Curt A. Lier (t.v.).

Katrine Bratteberg ble visepresident

– Spannende og givende oppgave

Katrine Bratteberg er Juristforbundets nyvalgte visepresident.

Tekst og foto: Tore Letvik

Katrine Bratteberg ble valgt til visepresident i Juristforbundet under forbundets landsmøte i november. Hun blir den første visepresidenten som har dette vervet på heltid.

– Det er en utrolig spennende og givende oppgave, og jeg opplever meg både privilegert og takknemlig når jeg nå skal bruke de neste to årene på dette. Jeg tenker at visepresidenten, sammen med presidenten, hovedstyret og sekretariatet, vil finne ut hvilken plass en frikjøpt visepresident skal ha og målet er utvilsomt at det skal bidra til å gi Juristforbundets mange medlemmer enda større medlemsnytte og opplevelse av å være del av et forbund de finner både relevant og tilstede på de arenaer det er naturlig å være en del av, sier Bratteberg til Juristen.

– Hva blir de viktigste oppgavene for deg å ta fatt i tiden som kommer?

– Jeg er heldig og har allerede fått noen konkrete oppgaver. Jeg skal ha ansvar for å følge opp to av vedtakene landsmøtet vedtok. Dette gjelder da konkret å være med i en arbeidsgruppe som skal utarbeide retningslinjer for kvinneutvalget og inkluderings- og mangfoldsutvalget som ble vedtatt opprettet av landsmøtet. Jeg skal også følge opp og ha ansvar for vedtaket om å se på faglige nettverk på tvers av geografisk og seksjoner. Begge deler spennende oppgaver som jeg ser frem til å ta fatt på. Jeg må skaffe meg mye kunnskap om de sektorene i Juristforbundet jeg ikke har god nok

Katrine Bratteberg

kjennskap til i dag, og er derfor glad for å ha blitt invitert til fagsamling med JF-P allerede i første halvdel av desember.

– Du har vært nestleder i forbundets seksjon for statsansatte medlemmer, og har blant annet en bakgrunn fra NAV. Tenker du at dette er en erfaring du vil dra veksler på i din jobb for forbundet fremover?

– Jeg tenker at det kan være både en fordel og en ulempe. Fordelen er jo at jeg har kjennskap til Juristforbundet som organisasjon og da gjennom mitt verv som nestleder og JF-stat, der jeg i kraft av nestlederrollen også har vært vara til Hovedstyret. I tillegg er JF-stat en stor seksjon med over 40 foreninger og enda flere kontaktsteder. Litt av erfaringen jeg der har gjort meg ved å jobbe for å etablere kontaktpunkter og aktivitet på tvers av foreninger er erfaring jeg tenker er god å ha med seg inn i den nye rollen som visepresident. Ulempen er at

man må fristille seg og tenke nytt og jeg tenker at det å bygge kunnskap om de seksjonene jeg ikke kjenner så godt fra før må være en prioritert oppgave for meg fremover.

– Når det gjelder min bakgrunn fra NAV har jeg i de siste årene arbeidet som sentralt frikjøpt tillitsvalgt for Akademikerne. NAV er en enormt stor etat, med 14.000 statlige ansatte, et stort samfunnsansvar og er forvalter av om lag en tredjedel av statsbudsjettet, så jeg er ikke i tvil om at erfaringen som tillitsvalgt i NAV er erfaring jeg kan dra veksler på også i rollen som visepresident i Juristforbundet.

Pendling

– Du har til nå jobbet hos NAV i Bergen. Blir det pendling på deg i tiden som kommer, eller kommer du til å flytte til Oslo?

– Det er det spørsmålet jeg har fått mest etter at jeg ble valgt til visepresi-

dent og svaret er nei. Det er viktig at Juristforbundet har tillitsvalgte som er bosatt andre steder i landet enn Oslo. Jeg har familien min i Bergen og vil fortsette å være innflyttet Bergenser, så det betyr at det blir pendling. Det er en arbeidssituasjon jeg er vant med da jeg har pendlet flere ganger i uken over år, både i vervet som nestleder i JF-stat og i vervet som frikjøpt tillitsvalgt i NAV. Jeg er derfor ganske god på pendling, men jobber nå sammen med sekretariatet for å finne en god praktisk løsning for hvordan dette skal være fremover. Jeg ønsker å ha min arbeidsplass i Juristenes Hus, i alle fall på sikt.

Vedtok kvinneutvalg og mangfoldsutvalg

Juristforbundets landsmøte var enstemmige da det ble vedtatt å opprette et Kvinneutvalg. Landsmøtet valgte Farah Ali, hun jobber som advokat i NITO, til å lede kvinneutvalget. Retningslinjer for utvalget ble også vedtatt av landsmøtet etter forslag fra hovedstyret.

Det ble også enstemmig vedtatt å opprette et inkluderings- og mangfoldsutvalg. Også for dette utvalget ble leder valgt og retningslinjer vedtatt av landsmøte etter forslag fra hovedstyret. Det er Hallvard Øren, som til daglig jobber hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus, som skal lede inkluderings- og mangfoldsutvalget.

– Nødvendig med umiddelbare tiltak som sikrer forsvarlig drift av domstolene

Driftsbudsjettene for norske domstoler har over lang tid hatt en meget bekymringsfull utvikling», heter det i en resolusjon vedtatt på Juristforbundets landsmøte.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Landsmøtet i Juristforbundet vedtok en alvorlig resolusjon om situasjonen i domstolene.

"I stedet for helt nødvendig tilførsel av friske midler til driften, leder ABE-reformen til mindre tilgjengelige midler for domstolene. Bare i forslaget til statsbudsjett for 2019 utgjør dette en reduksjon på 16,6 millioner kroner. Den pågående og viktige digitalise-

Wiggo Storhaug Larssen er leder av Dommerforeningen.

ringsreformen kan ikke løse problemet, i hvert fall ikke på kort sikt", uttaler landsmøtet.

I resolusjonen pekes det på at rundt 95 % av driftsbudsjettene er kostnader til lønn og tinghus og at man nå er i en situasjon der dommerembeter som er ledige ved naturlig avgang ikke lyses ut, i tillegg til at bemanningsreduksjoner planlegges for andre stillingskategorier.

"Uavhengige domstoler er avgjørende for et velfungerende og stabilt

samfunn. Samtidig er en stabil, forutberegnelig og tilfredsstillende finansiering av de viktigste indikatorer på reell uavhengighet for domstolene", sier landsmøtet.

I resolusjonen sammenliknes situasjonen med andre land.

"Norske myndigheter er med rette opptatt av angrep på domstolenes uavhengighet i andre land, så som Tyrkia og Polen. «Reformene» i disse statene har ofte en mer direkte form. Men en svekkelse av finansieringen

– slik vi nå opplever i Norge – vil på sikt kunne etablere en alvorlig situasjon", heter det.

"Norges Juristforbund er meget bekymret for utviklingen. Vi mener det nå er nødvendig med umiddelbare tiltak som sikrer forsvarlig drift av domstolene fremover. Det foreliggende forslag til statsbudsjett for 2019 er et skritt i feil retning", sier landsmøtet.

– På vei ut døren er jeg freidig nok til å utfordre dere som tar over

Curt A. Lier takket for seg under Juristforbundets landsmøte – gikk av som president etter over åtte år i vervet.

– På vei ut døren er jeg freidig nok til å utfordre dere som tar over: Legg dere foran køen. Se trender og utvikling på arbeidsmarkedet før de når medlemmene. Bygg opp et tjenestetilbud som kan gjøre medlemmene robuste og forberedt på omstillinger, sa Curt A. Lier i sin avskjedstale som president i Juristforbundet under landsmøtet.

– Vi har flere lojale, betalende medlemmer enn noen gang. De nye toppstillitsvalgte får et solid fundament å bygge videre på. Jeg vil ønske dem god vakt. Takk for meg, sa Lier.

Han trakk frem flere saker forbundet har jobbet med de åtte år og et halvt år han satt i presidentstolen – som arbeid for rettssikkerhet og ulike rettssikkerhetstiltak

– Alle har ikke råd, mot eller bevissthet til å søke råd hos advokat. Derfor er det godt at det finnes lavter-

skel tilbud om juridisk bistand, som blant annet Gatejuristen, Advokatvakten og landets fem studentdrevne tiltak. Dessverre har flere påfølgende regjeringer systematisk redusert støtten til frivillige rettshjelptiltak.

– En annen kamp Juristforbundet har ført i mange år, men på ingen måte gitt opp, er kampen for å få lovbeskyttet juristtittelen. For Juristforbundet er det viktig at tittelen «jurist» forbeholdes dem som har master i rettsvitenskap. Vi ønsker at det skal være en beskyttelse mot at enkeltpersoner skal kunne titulere seg «jurist» uten å være utdannet cand.

jur. eller har bestått mastergraden i rettsvitenskap. Verdien av solid juridisk kompetanse må fortsette, sa Lier.

#metoo

Om situasjonen i domstolene sa han:

– Bemanningen i domstolene har blitt kuttet med 40-50 stillinger de to siste årene. Dette har ført til en betydelig økning i restansene ved enkelte domstoler. Juristforbundet og Dommerforeningen har i årevis kjempet for en iverksetting av Stortingets vedtak om lyd- og bildeopptak i rettssalene, men bevilgningen har uteblitt.

Lier trakk også fram arbeidet i kjølvannet av metoo-kampanjen.

– Allerede i vår gjennomførte vi en medlemsundersøkelse for å kartlegge seksuell trakassering blant alle våre yrkesaktive medlemmer. Selv brukte jeg mye tid på #metoo-kampanjen i form av foredrag, deltakelse i høringer, artikler og medieoppslag. I tillegg samarbeidet jeg med generalsekretær Merete Smith i Advokatforeningen og dekan Dag Michalsen ved Det juridiske fakultet i Oslo om en strategi for å unngå seksuell trakassering blant jusstudenter, sa Lier.

Advokat får erstatning etter usaklig oppsigelse

Fagforbundet SAFE ble i Stavanger tingrett dømt til å betale en advokat erstatning etter det retten slo fast var en usaklig oppsigelse.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Konflikten oppstod da advokaten fikk et tilbud om å gå fra 60 til 100 prosents stilling. Arbeidsgiver og advokaten hadde diskutert muligheten for dette tidligere og begge parter ønsket en høyere stillingsprosent.

Advokaten valgte imidlertid å takke nei til arbeidsgivers tilbud da dette reelt ville medføre at han ville gå kraftig ned i lønn og miste dekning av pendlerkostnader mellom Stavanger og Bergen, noe han allerede hadde i sin arbeidskontrakt. SAFE var ikke villig til å justere sitt tilbud ytterligere.

15. januar i år mottok advokaten en oppsigelse fra arbeidsgiver som blant annet begrunnes med at han hadde avvist tilbudet om 100 prosents stilling.

Tingretten mener oppsigelsen fremstår «mangelfull og lite fyllestgjørende» og mener det ikke ble gjort konkrete forsøk på å finne alternativer til oppsigelsen. Retten påpeker videre at terskelen for å si opp en ansatt er høy.

«Etter en samlet vurdering konkluderer retten enstemmig med at det er klart at oppsigelsen av advokaten ikke er saklig. Den er mangelfullt begrunnet, mangler bredde og dybde og retten finner det sannsynliggjort at andre momenter er vektlagt enn de som framgår av begrunnelsen» heter det i avgjørelsen.

Advokat Arild Jebens i Juristforbundet tok saken til retten på vegne av SAFE-advokaten. (Foto: Tuva Bønke Grønning)

– Tydelig dom

Arild Jebens, advokat i Juristforbundet og den som tok saken til retten på vegne av SAFE-advokaten, forteller at både han og klienten er godt fornøyd med det han beskriver som en «veldig tydelig dom».

– Vi synes det er trist at en arbeidstakerorganisasjon som SAFE, som egentlig er bygget på gode verdier, har så mangelfull innsikt i lovverket og oppfører seg slik mot en av sine egne ansatte, sier Jebens.

SAFE-advokaten har stått i jobb gjennom hele prosessen og ønsker å fortsette i sin jobb i organisasjonen.

– En arbeidstakerorganisasjon som skal kjempe for sine medlemmers ret-

tigheter bør også gå foran med et godt eksempel når det kommer til sine egne ansattes rettigheter, sier Jebens.

Advokat Christel Spannow representerer SAFE i saken.

– Dommen er mottatt og SAFE er selvfølgelig meget skuffet. Man er uenig i flere forhold i dommen og vil nøye gå gjennom denne for å vurdere en eventuell anke. Ut over dette har en ingen kommentarer, sier hun.

SAFE ble dømt til å betale 300.000 kroner til advokaten i erstatning, hvor 100.000 utgjorde erstatning for ikke-økonomisk tap, i tillegg til advokatens saksomkostninger på rett under 340.000 kroner.

Førstelagmann ble kåret til en av landets mektigste kvinner

– Viktig å hegne om domstolenes uavhengighet

Som nybakt sjef for Borgarting lagmannsrett er Marianne Vollan leder for en domstol med mange utfordringer. Men hun er opptatt av å se mulighetene og allerede i gang med å kjempe for sine mål.

Tekst og foto: Tore Letvik

Ikke lenge etter at hun fikk jobben som førstelagmann i Borgarting ble Marianne Vollan i bladet Kapital kåret til en av Norges 10 mektigste kvinner med juss som arbeidsfelt. Hun overtok roret som førstelagmann i landets største ankesdomstol 6. august i år.

For andre gang på to måneder legger vi veien innom Borgarting i Oslo for å intervju en dommer. Denne gang sjefen selv. Forrige gang ble Juristen invitert inn på kontoret til lagdommer Håvard Holm, for en prat om hans kandidatur til vervet som president i Juristforbundet. Nå er han forbundets president etter at han ble enstemmig valgt på forbundets landsmøte i begynnelsen av november. Nylig ble det også klart at en annen av Borgartings lagdommere, Mats Wilhelm Ruland, skal gjøre et viktig arbeid utenfor lagmannsretten, da han ble utnevnt til ny riksmekler.

Vi går inn i Borgarting og befinner oss foran førstelagmann Marianne

Vollan, på hennes kontor i lagmannsrettens femte etasje. Der viser vi til de to nevnte lagdommernes nye oppgaver og spør:

– Er dommerne hos deg så populære at de «lekker» både hit og dit da?

– Jeg må jo si at det er et privilegium å ha så dyktige og attraktive medarbeidere. Vi ser det også når vi har utlyst ledige stillinger. Vi mottar alltid et stort antall søknader, så det er tydelig populært å komme som lagdommer til Borgarting, svarer Vollan.

– Har du som kvinne reagert på at du nå har tittel som førstelagmann?

– Det er noen som stusser på den tittelen, men det er nå engang det tittelen er per i dag. Selv har jeg ikke tenkt så mye på det. Og nå er vi tre kvinner blant de seks førstelagmennene i Norge. Jeg understreker at det er kvalifikasjoner som er det viktigste, men det er positivt at vi har mangfold og god bredde på alle måter. Også en god kjønnsbalanse. Så jeg er nok mer opptatt av det enn av selve tittelen.

Våpendrager

Marianne Vollan jobbet som øverste leder for kriminalomsorgen, først ekspedisjonssjef, senere direktør for Kriminalomsorgsdirektoratet da det ble opprettet i 2013, i tillegg sammen nær ti år før hun begynte som førstelagmann i Borgarting.

Hun er født og oppvokst i den lille bygda Birkeland, sørlending, vennlig og med en fløyelsmyk dialekt. Hun forteller at hun er lagspiller, liker å

jobbe med mennesker, og ser fram til å feire julen sammen med barn og barnebarn. Men vi merker snart at bak det myke også skjuler seg en beslutsom våpendrager. For rettssikkerhet. Og for å sikre domstolenes fremtid og levevilkår.

Hun hadde knapt satt seg i sjefsstolen i Borgarting lagmannsrett som ny førstelagmann i august i år, før hun tok opp kampen mot ressurskutt i domstolene, satte fokus på effektiviseringstiltak i egen domstol, og hever en advarende pekefinger mot faren for svekkelse av maktfordelingsprinsippet.

– Som dommere har vi en viktig rolle som del av maktfordelingsprinsippet. Selv om Norge er et land hvor det i dag er vanskelig å tenke at den posisjonen blir truet, så skal vi ikke så langt ut i Europa for å finne land hvor det utøves sensur av domstolene. I så måte er det svært viktig å fronte domstolenes rolle i et solidaritetsperspektiv. I det perspektivet tenker jeg at regjeringens utarming av domstolene sånn som det nå gjøres med «ostehøvelkutt» fra år til år, kan være et fare-signal, sier Vollan.

I et brev til Stortingets justiskomite går førstelagmannen skarpt ut og advarer mot konsekvensene av budsjettkutt i domstolene:

«Jeg viser til forslag til statsbudsjett for 2019 og vil med dette oppfordre Justiskomiteen til å finne rom for å redusere nedtrekket for domstolene», skriver Vollan, som peker på at de

såkalte ABE-kuttene, som kommer som et ledd i regjeringens avbryrkratiserings- og effektiviseringsreform rammer domstolene uforholdsmessig hardt.

«Over tid utarmer ABE-kuttene domstolene», skriver hun til Justiskomiteen.

I brevet peker hun på at ventetiden i 2017 for å få opp sivile ankesaker i Borgarting økte fra syv måneder til over ett og et halvt år.

«Dette er uholdbart for det rettssøkende publikum», skriver hun.

Utrederenhet

Overfor Juristen utdyper Vollan:

– Vi er en virksomhet som består av tankekraft, og vi må ha noen hus å holde til i. Da er det begrenset hvor mye vi kan kutte uten at det går på bekostning av saksbehandlingstiden. Det er klart du kan klare deg med færre dommere, men da går det i helt motsatt retning av det vi prøver å få til her i Borgarting, dersom budsjettene kuttes stadig vekk, sier Vollan som blir intens i stemmen når hun snakker om betydningen av at den enkelte må få sin sak behandlet innen rimelig tid.

– En hovedutfordring for Borgarting de siste årene har vært at det har vært lang ventetid for å få sin sak behandlet. Jeg er veldig opptatt av at det er en viktig del av rettssikkerheten, ikke bare å få sin sak behandlet på en forsvarlig, trygg og god måte, men også innen en tid som er forsvarlig. En så lang ventetid som vi har hatt, er jo ikke noe vi ønsker, sier Vollan.

Et lys i mørket for Borgarting er at antallet utredere i domstolen nå vil bli mangedoblet. Noe som vil frigjøre dommerkapasitet i stort monn.

– I revidert nasjonalbudsjett for sommeren fikk vi bevilget penger som skal bidra til å bygge opp en utrederenhet som vil bestå av i alt 15 jurister. Fram til da hadde vi bare to utredere på 68 dommere. I høst lyste vi ut 10 av disse stillingene og fikk hele 118 søkere, hvorav mange svært godt kvalifiserte, forteller Vollan. Under opp-

byggingen av utrederenheten ses det blant annet hen til Gulating lagmannsrett, som har hatt utrederenhet i flere år nå, med godt resultat.

Enkelte av de nye utrederne i Borgarting har allerede begynt. Hoveddelen av gruppen på 10 begynner rett etter nyttår.

– De siste tre stillingene lyser vi ut i løpet av 2019, og vi vil da ha i alt 15 utredere i virksomhet. De blir en viktig avlastning for dommerne, slik at flere dommere kan avsettes til dømmende virksomhet, noe som igjen kan bidra til det som er et viktig mål for oss, nemlig redusert behandlingstid. Da kan vi yte enda bedre service overfor våre brukere.

// Det er klart du kan klare deg med færre dommere, men da går det i helt motsatt retning av det vi prøver å få til her i Borgarting

ABE-kutt

Selv om Borgarting har fått friske midler til et utrederkorps frykter hun likevel den reduserte kapasiteten domstolen på sikt vil få som følge av gjentatte ABE-kutt. Parallelt med å appellere til Justiskomiteen for å hindre kutt må domstolen derfor også se på interne effektiviseringstiltak.

– Hver av Borgartings tre dømmende avdelinger hadde inntil oktober i år egne tilknyttede saksbehandlere. De sørger for det administrative rundt håndteringen av sakene og kontakten med meddommere osv. Nå har vi slått saksbehandlerne fra hver avdeling sammen til en felles saksbehandlerenhet, hvor formålet er å oppnå enda mer fleksibilitet, ved at de kan jobbe på tvers av avdelingene, sier Vollan.

– I tillegg har en intern arbeidsgruppe nettopp foreslått tiltak som skal bidra til effektivisering av ankeforhandlingstiden i sivile saker. Det er et paradoks at tidsbruken i en sak gjennomgående øker i ankeinstansen sammenliknet med første instans. Jeg ser fram til å diskutere arbeidsgruppens forslag. Et stikkord er mer tid til saksforberedelse for å skjære til sakene bedre. Samtidig vil jeg understreke at effektiviseringen ikke skal gå utover kvaliteten i vår behandling av sakene, sier Vollan.

Ikler seg dommerkappe

I en så stor domstol som Borgarting ville trolig få reagert dersom sjefen holdt seg til kontoret og den overordnede styringen av domstolen. Som førstelagmann – får du tid til å være dommer?

– Ja. Jeg går litt i retten. Det er viktig for meg av flere grunner. Ikke minst føler jeg at jeg må kjenne på hva det er vi faktisk driver med i denne virksomheten for å klare å få gjort en god jobb som domstolsleder. Samtidig gir det meg en fin mulighet til å bli kjent både med dommere og saksbehandlere, gjennom de konkrete sakene. Det blir et eget fellesskap når vi sitter flere sammen, og vi får det samme faktum servert – og skal da komme til en avgjørelse i saken. Og sist, men ikke minst, så er det faglig gøy og tilfredsstillende å anvende juridisk metode, sier Vollan som understreker at hun er seg vel bevisst sin hovedoppgave.

– Jeg er veldig oppmerksom på at jeg først og fremst er leder, så omfanget av dommergjerningen må avpasses med de andre sidene av ledergjerningen. Men jeg har funnet tid til å være med i en god del saker, og tar sikte på det framover også.

Bruk av digitalisering i domstolene er også noe førstelagmannen er opptatt av. Selv ble hun nylig med i styringsgruppen i Domstoladministrasjonens prosjekt Digitale domstoler.

– Julen er familie, god mat, hyggelig samvær, og gjerne en skitur dersom det kommer snø, sier Marianne Vollan.

– I fremtiden vil det være papirløse rettssaker og papirløse ankeforhandlinger. I overgangen til dette vil det nok være en del utfordringer, men jeg ser fram til at vi kommer til en virkelighet hvor vi bruker mindre papir, sier Vollan som også er nysgjerrig på hva kunstig intelligens kan ha å tilby av muligheter for domstolen.

– Så interesserte er vi at vi har ført opp bruk av kunstig intelligens på virksomhetsplanen for 2019, så dette er noe vi skal utrede muligheten for. Gunstig intelligens er selvfølgelig det beste, men av og til kan det kanskje være slik at kunstig intelligens også kan være gunstig. Vi må se nærmere på hvilke oppgaver som kan egne seg og skal sjekke muligheten for det.

Var litt som å komme hjem

Vollan fremhever at en suksessfaktor for å få til utvikling og endring er å ha et velfungerende lederkollegium og et konstruktivt partssamarbeid.

Gunstig intelligens er selvfølgelig det beste, men av og til kan det kanskje være slik at kunstig intelligens også kan være gunstig

– Jeg er så heldig å ha en dyktig direktør og ledergruppe for øvrig, og jeg er opptatt av å legge til rette for et godt partssamarbeid.

Julen feirer førstelagmannen sammen med sine nære og kjære som, i likhet med henne selv, bor på Østlandet.

– Julen er familie, god mat, hyggelig samvær, og gjerne en skitur dersom det kommer snø. Men det er først og fremst samværet med familien som er det aller viktigste. Det er en fin tid å stoppe opp litt for å nyte nærheten til de nærmeste, sier hun.

Litt julestemning blir det også inne i lokalene i Borgarting.

– Vi holder en hyggelig julelunsj for pensjonistene hvor vi opptrer med lagmannsrettens eget kor, som også jeg er med i. Da synger vi og underholder litt. Og så har vi tradisjonelt et julebord som også holdes her på huset. Da er det julepynt og god stemning, sier Vollan som fikk en spesiell positiv følelse da hun ble utnevnt til førstelagmann i Borgarting.

– Jeg jobbet her som konstituert lagdommer i 2006 og skjønte allerede da at Borgarting var et sted jeg gjerne kunne tenke meg å komme tilbake til på et senere tidspunkt. For meg var det derfor et privilegium å kunne komme tilbake som førstelagmann. Det har selvfølgelig begynt mange nye i løpet av den tiden, men selv så lenge som 12 år senere kom jeg tilbake til mange kjente fjes. Jeg ble veldig godt mottatt. For meg var det veldig positivt. Det var litt som å komme hjem igjen, sier hun.

Etterlyser kraftig løft

Slår alarm om økonomien i domstolene

– Vi i Juristforbundet inviterer til en grunnleggende diskusjon om hvordan vi skal klare å opprettholde rettsstaten, sier president Håvard Holm.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Landsmøtet i Juristforbundet vedtok 2. november en alvorlig resolusjon om situasjonen i norske domstoler. Det vises til at driftsbudsjettene over lang tid har hatt en svært bekymringsfull utvikling og at det nå er nødvendig med umiddelbare tiltak som sikrer forsvarlig drift.

Juristforbundets president Håvard Holm, som ble valgt på det samme landsmøtet, kjenner situasjonen i domstolene godt. Før han ble president i Juristforbundet var han lagdommer i Borgarting i nesten femten år og han har dessuten ledet Dommerforeningen. Han er glad for at landsmøtet satte fokus på situasjonen i domstolene og sier det haster med tiltak. Holm mener at:

Domstolene trenger et kraftig økonomisk løft.

Domstolenes budsjett bør løsrives fra resten av justisbudsjettet.

Det politiske miljøet må ta innover seg at et velfungerende rettsvesen er en helt grunnleggende samfunnsfunksjon.

Pågått lenge

– Jeg kjenner situasjonen godt fra årene i Dommerforeningen og har også sett konkrete virkninger i Borgarting. Vi så hvordan saksbehandlingstid og saksavvikling fluktuerte med antall dommere som var ansatt i domstolen. Dette er godt dokumentert, og noe politikerne er kjent med.

– Det har vært en kronisk manglende vilje til å gjøre noe, sier Juristforbundets president Håvard Holm. (Foto: Tore Letvik)

– Det er for få dommere i norske domstoler?

– Ja, det er for få dommere ut fra de rammene som er lagt og kravene til saksbehandlingstid. I dag oppfyller vi ikke kravene. Det er et paradoks; alle vet at saksbehandling og saksavvikling henger sammen med dommerressurser, men likevel bevilges det ikke nok til domstolene. Dersom det ikke er politisk vilje til å bevilge nok får politikerne heller vurdere å justere fristene – uten jeg vil anbefale det som en løsning, sier Holm til Juristen.

Han forteller om en underfinansiering som har pågått lenge.

– Det har vært en kronisk manglende vilje til å gjøre noe. Dette har vært en situasjon så lenge jeg har vært dommer, og startet trolig allerede etter to-instans reformen. Det har vært et stadig tilbakevendende tema.

– Vi har hatt den årlige kampen om noen få titalls millioner som det flyttes litt på, men behovet er mye større. Domstolene trenger et skikkelig løft.

Håvard Holm sier det er nødvendig med en helt grunnleggende diskusjon med det politiske miljøet.

– Jeg spør meg om politikerne klarer å prioritere de grunnleggende samfunnsinstitusjonene satt opp mot alle de andre gode formålene i et budsjett. Domstolene er ikke bare noe på linje med alt mulig annet, det er rammeverket for rettstaten. Et fungerende rettsvesen er en grunnleggende samfunnsfunksjon. Det må man være i stand til å se og til å prioritere etter. I politisk retorikk ser jeg ikke at dette perspektivet løftes fram. Vi i Juristforbundet inviterer til en grunnleggende diskusjon om hvordan vi skal klare å opprettholde rettsstaten.

Støtte fra Advokatforeningen

Han sier han er glad for at flere ser det samme og viser til at Advokatforeningens leder Jens Johan Hjort tok opp temaet i sin årstale 15. november. Hjort pekte på behovet for et skikkelig løft for domstolene og virkningene av å unnlate å gjøre noe.

Hjort påpekte at domstolenes post i statsbudsjettet er på 2,6 milliarder, hvilket er under 2 promille av utgiftene.

– Det er ganske stusselig for en statsmakt. Vi må gjøre rettsstaten til et nasjonalt satsingsområde. Domstolenes budsjett bør dobles til minst fem milliarder kroner, sa Hjort.

Han etterlyste politisk investeringsvilje og kreativitet i møte med de krav samfunnet stiller, og de muligheter som blant annet ny teknologi gir:

– Domstolen må gis nødvendige ressurser til å lede utviklingen av nye teknologiske løsninger, i tett samarbeid med private aktører. På sikt vil dette avlaste domstolen – og gjøre viktige rettigheter og tvisteløsning tilgjengelig for flere.

Hjort sa at han mistenker at mange politikere ikke helt ser verdien av et velfungerende rettsvesen fordi det gjerne handler om begivenheter og utviklingstrekk som ikke inntreffer.

– Et velfungerende rettsvesen gjør at ulykker ikke oppstår, ukulturer ikke utvikles og krenkelser ikke utføres. Det kan ikke måles, og er vanskelig å oppdage, fordi det ikke skjer. Dette er rettsvesenets største verdi for samfunnet. Jeg tror også dets største utfordring – i budsjettbehandlingen, sa Hjort i årstalen.

– Det er godt å se at vi har gode krefter med oss. Hjorts tanker om at domstolene også bør ha midler til å drive innovasjon er interessant, sier Håvard Holm om årstalen fra Advokatforeningens leder.

Domstolkommisjonen

ABE – avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i statlige virksomheter – er også noe domstolene er underlagt. Holm mener domstolene ikke er egnet til dette regimet.

Jeg spør meg om politikerne klarer å prioritere de grunnleggende samfunnsinstitusjonene satt opp mot alle de andre gode formålene i et budsjett

– Domstolene har i flere år vært underlagt budsjettkutt som følge av ABE-reformen. Men domstolene er ikke en del av byråkratiet, og har dessuten svært lite administrativt personell. De fleste jobber direkte med hovedoppgaven for domstolene. Dette innebærer at kuttene ikke fører til avbyråkratisering eller effektivisering, men rammer kjernevirksomheten og gir lengre saksbehandlingstider. I det hele tatt er ikke domstolene egnet for ABE-reformen.

Han mener domstolenes budsjett må behandles på en annen måte.

– Budsjettet for domstolene må løsrives fra de andre delene av justisbudsjettet. Domstolene skiller seg som statsmakt fra de øvrige deler av justissektoren, og skal ikke havne i en prioriteringskamp slik situasjonen er i dag.

Domstolkommisjonen, utvalget som skal utrede domstolenes organisering, skal levere sin utredning høsten 2020. Neste år kommer en delutredning om domstolenes struktur.

– Domstolkommisjonens arbeid blir spennende. Den skal blant annet se på domstolenes konstitusjonelle rammeverk. Jeg håper det skjer noe der. Vi må løfte domstolenes samfunnsmessige stilling opp til en prinsipiell diskusjon. Domstolene i Norge scorer svært godt på tillitt og vi har en

god rettskultur, men det er ikke en selvfølge at dette fortsetter. Vi diskuterer gjerne tiltak, enten det er digitalisering, utrederenheter eller prosessuelle endringer, men vi kommer ikke unna at domstolene er kraftig underfinansiert i dag, sier Håvard Holm.

Situasjonen i domstolene

- Regjeringen har foreslått å øke domstolenes driftsbudsjett med 16 millioner kroner, dette er kun halvparten av det domstolene har bedt om. Regjeringen har også foreslått et ABE-kutt på 12,1 millioner kroner, som ledd i «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen i statlige virksomheter». Det totale ABE-kuttet for domstolene for årene 2016–2018 utgjør nesten 50 millioner kroner
- Bemanningen i domstolene har blitt kuttet med 40 – 50 stillinger de to siste årene. Dette har ført til en betydelig økning i restansene ved enkelte domstoler.
- I Borgarting lagmannsrett var saksbehandlingstiden i sivile saker i 2016 under 7 måneder. I dag er saksbehandlingstiden over 18 måneder.
- Ingen av lagmannsrettene overholder Stortingets mål for saksbehandlingstiden i sivile saker.
- I straffesaker vil tiltalte kunne få nedsatt straff på grunn av lang saksbehandlingstid i domstolene. Dette har allerede skjedd i enkelte saker.

Kilde: Juristforbundet

Juristkongressen 2018

– Mange trives med høy arbeidsbelastning

Stressforsker Dan Hasson advarer ledere mot å kaste bort penger på dårlige arbeidsmiljøundersøkelser. Hasson var blant foredragsholderne under Juristkongressen – som i år samlet et rekordstort antall jurister.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

– Mange arbeidsgivere kaster bort pengene sine på dårlige arbeidsmiljøundersøkelser som de egentlig ikke får noe ut av. Når man først skal gjennomføre en arbeidsmiljøundersøkelse bør man gjøre det ordentlig.

Dan Hasson forsker på og foreleser i stress og organisasjonsutvikling, blant annet ved Karolinska Institutet i Sverige. Han driver også selskapene Hasson Consulting Group og Interactive Health Group. Under årets Juristkongress i Lillestrøm snakket han om høy arbeidsbelastning og om dette bare er negativt.

Hasson mener det i altfor mange arbeidsundersøkelser stilles feil spørsmål og at svarene i tillegg

– Er høy arbeidsmengde synonymt med noe negativt? spør Dan Hasson.

analyseres feil uten å vite årsaken til at svarene er som de er. Et eksempel er spørsmål om høy arbeidsbelastning. Hvis mange i en undersøkelse svarer at de har høy arbeidsbelastning, vurderer mange sjefer dette som negativt for arbeidstakerne.

– Men er høy arbeidsmengde synonymt med noe negativt? spør han.

Hasson forteller at hans forskning viser at de som har det bra på jobben har høy arbeidsbelastning. Når en arbeidstaker ikke føler seg bra, synker arbeidsbelastningen og konsentrasjonsevnen er det første som rammes når de er for stressa.

– Du orker ikke å ha høy arbeidsbelastning hvis du for eksempel er syk. Du kan derfor si at høy arbeids-

belastning også kan tyde på god helse eller lav risiko for dårlig helse, mens lav arbeidsbelastning kan tyde på god helse eller etablert uhelse, sier han.

Hasson råder leder og andre som gjennomfører medarbeiderundersøkelser til å ikke vurdere om eventuel høy arbeidsbelastning er et problem for man har sett nærmere på det. Eventuelle tiltak bør skje utfra fakta og ikke forutinntatte meninger, understreker han.

– Vi må jobbe faktabasert. Vi kan ikke gjette. Mitt råd er: ikke vurder om arbeidsbelastningen er et problem, men be heller de ansatte om å si fra om de er misfornøyd med arbeidsbelastningen, enten om den er for høy eller for lav.

Vit hva du ønsker

Hasson mener også mange arbeidsgivere fokuserer for mye på hva de ikke ønsker i stedet for hva de ønsker.

– Du må vite hva du vil ha. Å jobbe utfra hva du ikke vil ha er som å gå å handle med en lapp hvor du har skrevet ned alt du ikke trenger. Det er bedre å jobbe mot det du vil ha, og fokus bør hele tiden være et godt arbeidsmiljø, sier han.

Å hoppe til konklusjoner uten å se nærmere på resultatene kan i mange tilfeller gi overraskelser, forteller Hasson. Han trekker frem et eksempel der 42 prosent av de ansatte på en arbeidsplass hadde oppgitt at de hadde vondt i nakke og rygg. Arbeidsgiver var frustrert og lurte på hvilke tiltak som kunne gjøres. Trening i arbeidstiden, ergonomiske tiltak?

– Da vi spurte om noen hadde idrettsskader eller whiplash-skader viste det seg at alle som hadde oppgitt at de hadde smerter hadde en av disse to skadene, forteller Hasson.

– Det var altså ikke dårlige arbeidsforhold, stress eller arbeidsbelastning som var hovedårsaken, men arbeidsgiveren kunne gjøre alt han kunne for å sørge for at arbeidet ikke forverret situasjonen.

PST-sjef Marie Benedicte Bjørnland

Juristforbundets president Håvard Holm

// Det var rundt 700 jurister samlet til årets Juristkongress

700 jurister

700 jurister var samlet under Juristkongressen i Lillestrøm 20 – 21 november. Kongressen ble arrangert for fjerde år på rad. Etter åpningstale fra Juristforbundet nye president, Håvard Holm, holdt PST-sjef Marie Benedicte Bjørnland et innlegg om sikkerhet i det åpne samfunn.

– Det ligger i tittelen på innlegget at vi vil bevare begge deler, og det bør selvsagt la seg gjøre, sa hun.

Bjørnland sa hun vil hevde debatten om sikkerhet i for stor grad har handlet om risikoen for terrorisme og overvåkning, og at trusselbildet etter den kalde krigen nesten utelukkende har vært fylt opp med terrorisme.

Hun pekte blant annet på rekruttering til høyreekstreme grupper og flyktningstrømmer som noe av flere utfordringer som vil prege fremtiden. Videre snakket PST-sjefen en del om såkalte hybride trusler.

– Hvordan forholder vi oss til trusler fra fremmede stater som ikke inneholder militære makter og som ikke nødvendigvis er ulovlige engang? spurte hun.

– Ofte er det vanskelig å bevise hvem som står bak en påvirkningsoperasjon eller bevise at det i det hele tatt pågår en påvirkningsoperasjon.

Det var rundt 700 jurister samlet til årets Juristkongress på Thon Hotel Arena i Lillestrøm. Juristkongress ble arrangert av Juristforbundet for første gang i 2012, og har siden vært arrangert i 2014 og 2016.

Forelesningene og debattene var delt inn i seks ulike fagspor: arbeidsliv, ledelse, teknologi, menneskerettigheter, forhandlinger og eierstyring. En rekke foredragsholdere deltok, blant andre Geir Lippestad, Anine Kierulf, Jon Wessel-Aas, Hanne Kristin Rohde, Peter Robinson, Judith van der Weele og Julien Bourelle. ►

Årets tillitsvalgt

Stein-Arne Hammersland fikk prisen «Årets tillitsvalgt» i Juristforbundet under Juristkongressen.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

Juristforbundets president Håvard Holm delte ut prisen på slutten av kongressen

– Våre tillitsvalgte står på for medlemmene hver dag. Enten det handler om omstillinger, konflikter eller forhandlinger. Prisen gis en som har fylt rollen som tillitsvalgt på en særlig god måte, sa Holm og pekte på Hammersland som tydelig og som en god ambassadør for juristprofesjonen.

Stein-Arne Hammersland

– Prisvinneren er hyggelig, seriøs og skikkelig og han skaper gode relasjoner, sa Holm

Hammersland har vært tillitsvalgt i over 20 år. Siden midt på 1990-tallet har han hatt en rekke ulike verv og posisjoner som tillitsvalgt i Juristforbundet og i Akademikerne. Han er ansatt i NAV Hordaland.

– Man er vel drevet av både lyst og kall. Man må være glad i mennesker og ha evne til å lytte og ta ting innover seg. Det er viktig å møte medlemmene og stille opp overalt, sa han om tillitsvalgtrollen i et intervju med Juristen i fjor.

– Å være tillitsvalgt alle disse årene har vært en fantastisk reise og et stort privilegium. Tusen takk, sa Hammersland da han fikk prisen, som er et reisegavekort, kurs ved Juristenes Utdanningscenter og en karikaturtegning.

Ditt testamente – en gave til livet!

En testamentarisk gave til forskning er en gave til fremtidige generasjoner.
Du etterlater deg en investering i livene til dem som kommer etter deg.

Foto: Paal Audestad

Du setter igjen varige spor ved at du bidrar til ny og bedre behandling for dem som rammes av hjerte- og karsykdom eller demens. Å planlegge for tiden etter deg sikrer at din arv brukes slik du ønsker det.

Du velger selv hvilken sak som står ditt hjerte nærmest.

Nasjonalforeningen
for folkehelsen

Vil du vite mer? Ta kontakt med oss på tlf. **23 12 00 00**. Vi hjelper deg gjerne!
www.nasjonalforeningen.no/testamente

Lagdommer ble riksmekler

Mats Wilhelm Ruland utnevnt som ny riksmekler.

Tekst og foto: Tore Letvik

Mats Wilhelm Ruland er oppnevnt som riksmekler. Han har juridisk embetseksamen fra Universitet i Oslo fra 2003 og har solid erfaring fra domstolen – som dommer i tingretten og som lagdommer.

Ruland har også erfaring fra rettsmekling i domstolen. Han har tidligere praktisert som advokat og har hatt verv i Personvernnemnda.

Om betydningen av bred dommererfaring, sier han til Juristen:

– Som dommer er du vant til å lede prosesser og forhandlinger. Du er vant til forberede deg og sette deg inn i problemstillinger. Det har overføringsverdi til meklinger.

– En av hovedoppgavene som mekler er prosessledelse, drive prosessen fram og å sørge for at partene får jobbe seg gjennom alle problemstillingene. Og å bidra til å finne løsninger. Der har min bakgrunn stor overføringsverdi, sier Ruland.

Siden 2016 har han vært oppnevnt som særskilt mekler hos Riksmekleren, og i 2018 ble han utnevnt til kretsmekler for Østlandet krets.

– Først av alt vil vi gratulere med oppnevningen. Det er spennende med en ny riksmekler. Ikke minst i et arbeidsliv hvor vi synes å se tendenser

Mats Wilhelm Ruland og statsråd Annikken Hauglie.

til stadig steilere fronter. Dette er i et samfunnsperspektiv en særdeles viktig posisjon, sier leder av Juristforbundet – Stat, Sverre Bromander, i en kommentar til Juristen.

– Nyter stor tillit

– Ruland fremstår som en person som har både den nødvendige klokskap og kompetanse. Jeg oppfatter Ruland som en person som nyter både stor tillit og respekt. Og det er vel det beste utgangspunktet han kan få. Vi ønsker han all mulig lykke til som ny riksmekler, sier lederen for juristene i staten.

– Mats Wilhelm Ruland er særskilt godt kvalifisert for de oppgavene og utfordringene som ligger i stillingen som riksmekler. Gjennom sin solide faglige kompetanse, arbeidserfaring og personlige egenskaper har han gode forutsetninger for å fungere godt som riksmekler, sier statsråd Anniken Hauglie i en pressemelding.

Riksmeklerens oppgave er å mekle i interessedvister mellom partene i arbeidslivet, dvs. tvister om opprettelse eller revisjon av tariffavtaler.

Studentenes juridiske ombud

Marianne Høva Rustberggard

Marianne Høva Rustberggard er studentombud ved UiO. Hun får forholdsvis få henvendelser fra jusstudentene.

Tekst og Foto: Tuva Bønke Grønning

Da hun startet i jobben ved Universitetet i Oslo for snart seks år siden var hun landets aller første studentombud. Marianne Høva Rustberggard var opptatt av at hun måtte si fra hvis hun oppfattet stillingen som overflødig, men merket fort at behovet var stort og føler jobben gir god mening.

– Universitetet i Oslo er et sted med veldig mange mennesker og feil vil skje. Vi må heller måles utfra hvordan vi

håndterer feilene som skjer enn å tro at vi kan unngå feil i det hele tatt, sier hun.

Rustberggard startet i jobben i 2013 – ett år etter at hun selv fullførte sin master i rettsvitenskap samme sted. Selv var hun en engasjert jusstudent, og kan gjennom møter med studenter ofte få tilbakeblikk til sin egen studietid.

– Jeg kan kjenne meg litt igjen i følelsen av å være låst i et hierarki, sier hun.

// Når de kommer til oss er det da ofte litt mer kompliserte ting

På pulten havner ofte varierte og forskjellige saker. Det kan være studenter som står i fare for å miste studieretten sin på grunn av fusk eller oppbrukte eksamensforsøk, problemer med veilederrelasjonen, konflikter med ansatte eller studenter, tilrettelegging på grunn av funksjonsnedsettelse eller ansvar for barn.

Det er riktignok ikke alle hevedelser til ombudet som ender med en sak, og Rustberggard understreker at det ikke bare er studentens ønske som spiller inn – ombudet må også vurdere om det er noe å ta videre.

– Vi avgjør ikke saker som en dommer, vi representerer ikke som en advokat og vi er ikke psykologer. Vi vektlegger å ha god henvisningskompetanse og viser ofte videre til andre tjenester ved universitetet, forteller hun.

Flere ombud

Det dukker stadig opp nye studentombud rundt om i landet, og i mars ba Stortinget regjeringen lovfeste studentombud for alle.

I dag er 76 prosent av studentmassen dekket av et ombud. De aller fleste ombudene er jurister. Juridisk kompetanse er veldig viktig i en slik stilling, mener Rustberggard.

– Det er ofte man igangsetter en eller annen juridisk prosess etter å ha snakket med oss. Det kan være å klage på et vedtak, søke om dispensasjon eller lignende. I tillegg er en del av jobben å påpeke feil, sier hun.

– Vi får også inn studenter som vurderer å varsle om kritikkverdige forhold. Da er det naturligvis viktig å være et medmenneske og ikke bare være opptatt av regler.

Når det gjelder jusstudentene, kan Rustberggard fortelle at hun får for-

Torill Varberg er studentombud ved UiT. (Foto: UiT)

holdsvis få henvendelser fra gruppa. Om det er fordi de kan mye jus selv eller om de ikke kjenner godt nok til tilbudet er hun usikker på.

Fremover skal hun i alle fall en dag annenhver uke sitte på det juridiske fakultetet for å gjøre seg mer synlig for jusstudentene. Til vanlig sitter Rustberggard på Blindern.

– En ting som går litt igjen hos jusstudentene er at de oftere havner i en situasjon hvor de kan miste studieretten fordi de har brukt opp antall eksamensforsøk, forteller hun.

I mange studier har studentene mulighet for å bytte ut et fag med et annet hvis de får dårlig karakter, mens i rettsvitenskap er ikke dette alltid en mulighet da studentene må gjennom en del «faste» fag.

– I tillegg ser vi at jusstudenter ofte tar opp fag flere ganger selv om de har bestått for å få en bedre karakter.

Ombud i nord

Også ved Universitetet i Tromsø var de ganske tidlig ute med studentombud da Torill Varberg startet i jobben i 2015.

Varberg er utdannet jurist ved UiT og forteller at hennes rolle som studentombud har blitt formet og utviklet underveis.

– Til å begynne med praktiserte jeg ordningen veldig vidt, men har snevret mer inn etter hvert. Nå er det slik at de vanskeligste sakene kommer til oss, sier hun.

Hun tror likevel ikke de rundt 16.500 studentene hun er ombud for kjenner godt nok til ordningen.

Selv om Varberg mener jusstudentene i stor grad er veldig like andre studentgrupper, forteller hun at de i større grad er flinke til å lese regler og forskrifter selv.

– Når de kommer til oss er det da ofte litt mer kompliserte ting og færre ordinære problemstillinger, forteller hun.

I likhet med Rustberggard ved UiO snakker Varberg om viktigheten av å ikke bare være opptatt av lover og regler som studentombud.

– Er det for eksempel snakk om en disiplinærsak eller en varslersak trenger ofte studentene noen å snakke med. Kanskje må du ta på deg meklerhatten og være konfliktløsende.

– Men jeg får absolutt brukt jusen mye, og det er viktig at et ombud har juridisk kompetanse – en av hovedoppgavene våre er jo også å løfte frem prinsipielle saker.

Etterlyser økt bevissthet for flomsikkerhet

Færre enn halvparten av kommunene som deltok i en stor undersøkelse om samfunns-sikkerhet svarer at de i stor grad tar hensyn til økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringer i kommunal planlegging.

Tekst: Tore Letvik

Dette går frem av «Kommuneundersøkelsen 2018», som er utført av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB).

«Resultatene viser at kommunene i enda større grad bør ta innover seg de utfordringene som klimaendringer gir nå og i fremtiden», heter det i rapporten.

Advokat Merete Anita Utgård i forsikringselskapet Gjensidige har lang erfaring i skadesaker som er forårsaket av klima, ras- og flom. Hun sier hun ikke er overrasket over resultatene i DSB-rapporten.

– Dette viser at det fremdeles er en lang vei å gå, selv om det sakte går i positiv retning. Vårt inntrykk er at mange kommuner ikke er gode nok i arealplanleggingen, og bevisstheten om at ansvaret for trygghet mot flom og ras ligger på kommunen, er ikke alltid god nok, sier Utgård til Juristen.

Hun mener dette gjelder både flom- og rasfare.

– Vi ser eksempler på kommuner som lar seg friste til å tillate utbygging på attraktive, men risikoutsatte, tomter nær sjø og elver, sier Utgård som mener det er mye mer som både kan og bør gjøres i forhold til forebygging og beredskap.

Arealplanlegging

– Vi har forståelse for at kommunene ikke kan løse problemene alene, men her må stat og kommuner jobbe tett

Advokat Merete Anita Utgård

sammen, og bevilgningene fra de nasjonale styresmaktene står ikke i stil med utfordringene, sier hun.

I årets kommuneundersøkelse spurte DSB også om i hvilken grad naturhendelser og klimaendringer blir vurdert i helhetlige ROS-analyser, og om hvordan samfunnssikkerhet, herunder naturhendelser, blir ivaretatt i arealplanlegging.

60 prosent av kommunene svarer at de i stor grad har skaffet seg oversikt over bebyggelse som kan være utsatt for naturhendelser. 35 prosent svarer i noen grad.

Tilsvarende sier 63 prosent av kommunene at de i stor grad har skaffet seg oversikt over kritiske samfunnsfunksjoner som kan være utsatt for naturhendelser. 33 prosent sier i noen grad.

Færre enn halvparten av kommunene som har gjennomført undersøkelsen svarer at de i stor grad tar hensyn til økt risiko og sårbarhet som følge av klimaendringer i kommunal planlegging.

– Har sovet i timen

Advokat Utgård i Gjensidige mener norske kommuner også bør bli flinkere til å ta i bruk teknologiske nyvinninger for å forebygge flomskader.

– Norske kommuner har i stor grad «sovet i timen» når det gjelder å ta i bruk moderne og effektive løsninger innen flomsikring. Det finnes i dag nye typer flomsikringsutstyr som har vist seg svært effektive i utlandet. Norskprodusert flomsikringsutstyr har hatt suksess og hindra mye skade i blant annet Thailand og USA. Likevel er det fortidens løsninger med sandsekker som råder, og i et innspill vi har fått blir det fremholdt at mange kommuner ikke en gang vil ta i mot informasjon om mulighetene som finnes. Det er trolig kun et titalls kommuner som bruker moderne flomvern. Mangelen på interesse og vilje til å gjøre det man kan er kritikkverdig, og dette er et felt som trenger å vies oppmerksomhet, sier Utgård.

Hvor ille det kan gå når naturen herjer, og kommunens ansvar i forhold til å gi byggetillatelse i flomutsatte områder, står sentralt i en sak hun skal prosedere for Gjensidige i mai 2019.

Juristen har tidligere omtalt flomskadesaken mot Nord-Fron kommune, hvor Gjensidige gikk til sak mot kommunen, med krav om 7,6 millioner kroner i erstatning etter at ekteparet Unni Tove og Helge Hansen i Kvam fikk sin enebolig ødelagt av flom i juni 2013. De hadde da fått lov til å bygge boligen på samme sted hvor huset deres ble tatt av flommen i 2011.

Gjensidige anket saken, og ankesaken er berammet i Eidsivating lagmannsrett 8-10 mai neste år, med befaring i Kvam første dag og de to siste dagene i rettslokalet til Eidsivating, på Hamar.

Saken er ventet å kunne få stor prinsipiell betydning i forhold til hvilket erstatningsansvar norske kommuner kan komme i som følge av å gi byggetillatelse i flomutsatte områder

JURIST
FORBUNDET

GRATIS

Deltakelse og opphold
i enkeltrom er gratis.
Reiseutgifter dekkes
etter billigste
reisemåte.

Arbeidsrettslige temaer I

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Tillitsvalgte i alle sektorer**

Fra: **Tirsdag 12. mars 2019**

Til: **Onsdag 13. mars 2019**

Sted: **Son Spa**

Kursnummer: **2019657**

Påmeldingsfrist: **8. januar 2019**

Arbeidslivet reguleres av flere rettsregler som utledes fra lover, forskrifter, tariffavtaler, rettspraksis og ulovfestede regler. Kunnskap om sentralt regelverk innenfor arbeidsretten vil sette våre tillitsvalgte i bedre stand til å utøve rollen som tillitsvalgt, samt skape en helhetlig forståelse for samspillet mellom aktørene på arbeidsplassen.

Grunnkurs i arbeidsrett tar sikte på å gi deltakerne en generell innføring i arbeidsrettslige regler. Kurset tar sikte på å gi en basiskompetanse og derfor være et grunnlag for våre øvrige kurs for tillitsvalgte. I tillegg har vi valgt ut noen aktuelle tema med utgangspunkt i generelle arbeidsrettslige problemstillinger.

Tema på dette kurset vil være:

- Aktuelle rettskilder i arbeidsretten
- Innføring i arbeidsgivers styringsrett
- Oppsigelse i prøvetid
- Midlertidig tilsetning
- Kommunikasjon og oppfølging i utfordrende arbeidssituasjoner
- Regelverket rundt trakassering/mobbing i arbeidsforhold

Kurset er i utgangspunktet tilpasset alle sektorer, men vil ha særlig interesse for tillitsvalgte i offentlig sektor.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kursdeltager@juristforbundet.no | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

Vil ha endrede varslingsregler om domfelte

Kriminalomsorgsdirektoratet foreslår flere endringer i straffegjennomføringslovens regler for når fornærmede skal varsles om domfeltes prøveløslatelser og permisjoner, såkalt utgang.

Tekst: Tore Letvik

I et brev til Justis- og beredskapsdepartementet skriver avdelingsdirektør i avdeling for regelverk og sikkerhet i Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI), Tom A. Enger, at det bør tas inn i loven at det alltid skal vurderes om varsling kan få betydning for domfeltes sikkerhet.

«Hensikten med å varsle er at fornærmede eller dennes etterlatte kan forberede seg på muligheten til å støte på domfelte», skriver Enger som viser til at det i reglene for slik varsling også tas høyde for at varslingen kan få betydning for domfeltes sikkerhet. Dette er imidlertid ikke en del av lovteksten.

Til Juristen sier Enger at årsaken til at KDI nå vil ha dette inn i lovteksten er særlig for å hindre at varsling skjer i gjengrelaterte saker hvor det kan være fare for gjengjeldelse.

På spørsmål om KDI er kjent med tilfeller av gjengjeldelse som følge av slik varsling, svarer Enger:

Tom A. Enger i KDI.

– KDI er ikke kjent med at varsling er skjedd til personer som kriminalomsorgen har eller måtte ha forstått at hadde et ønske og kapasitet til å utføre gjengjeldelse overfor en domfelt. Poenget med denne delen av regelverket er særlig tilfellene der personer er domfelt for gjengrelatert vold, og der det ville fremstå som svært lite klokt å varsle en fornærmet om at et medlem av en rivaliserende gjeng vil gjennomføre permisjon eller lignende i et nærmere angitt tidsrom, sier Enger som forteller at de første lovbestemmelsene om varsling ikke regulerte dette eksplisitt.

– Men regelverket har alltid blitt praktisert slik at fengslene må vurdere om varsling til bestemte fornærmede etter omstendighetene er forsvarlig

eller ikke. Dermed er praktiseringen ikke ny, men KDI ønsker nå at dette presiseres i lovverket, slik at det ikke etableres en ubetinget varslingsplikt, selv der dette er sikkerhetsmessig betenkelig, sier Enger.

Forvaringsdom

På forespørsel får Juristen opplyst fra KDI at 117 personer soner forvaringsdom. Tallene er per 30. oktober. Tilsvarende tall fra august 2014 var 86 forvaringsdømte, i følge en oversikt Dagbladet da fikk fra Kriminalomsorgens utdanningssenter. Antall forvaringsdømte ute på prøveløslatelse var den gang 24 personer. KDI oppdaterer statistikken over prøveløslatelser en gang per år, og har derfor nå kun tall for 2. januar i år. Da var 28 personer prøveløslatt fra forvaring.

I brevet til Justisdepartementet kommer Kriminalomsorgsdirektoratet også med forslag om at det bør varsles i flere situasjoner enn i dag.

«Per i dag kan fornærmede og etterlatte varsles ved frigang, permisjon, straffavbrudd, unndragelse og prøveløslatelse fra dom eller forvaring», skriver KDI som mener at det i tillegg bør varsles ved:

- Soningsoppstart
- Soningsoverføring
- Dødsfall
- Mediedeltakelse
- Fremstillinger

JURIST
FORBUNDET

GRATIS

Deltakelse og opphold
i enkeltrom er gratis.
Reiseutgifter dekkes
etter billigste
reisemåte.

Foto: Stock.com/squaredpixels

Ny som tillitsvalgt

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: **Tillitsvalgte i statlig sektor**
Fra: **Mandag 4. februar 2019 kl. 10.30**
Til: **Tirsdag 5. februar 2019 kl. 14.00**
Sted: **Clarion Collection Hotel Gabelshus, Oslo**
Kursnummer: **2019678**
Påmeldingsfrist: **20. desember 2018**

Dette kurset er obligatorisk for alle tillitsvalgte i staten. Kurset skal i utgangspunktet gjennomføres før man kan delta på de andre kursene.

Kurset har som mål å gjøre deg tryggere i rollen som tillitsvalgt. Tillitsvalgte som er trygge i rolleforståelsen er bedre til å oppdage og gripe fatt i ulike problemstillinger som berører medlemmene. Det gjør deg også bedre egnet til å delta aktivt i gode prosesser. Dette krever kjennskap

til avtaleverk, organisasjonsforståelse og Juristforbundets politikk, samt bevissthet på egen rolle og relasjoner overfor øvrige parter i arbeidslivet.

Kurset vil gi deg en introduksjon til hovedavtalen og hovedtariffavtalen, begge sentrale avtaler for våre medlemmer i staten, samt for deg som deres tillitsvalgt. Vi gjennomgår avtalenes formål og intensjon, former for medbestemmelse, virkeområde, klargjør partsforholdet og partenes rettigheter og plikter, sentrale og lokale forhandlingsordninger, i tillegg til å gi en gjennomgang av lønssystemet. Kurset gir deg også kjennskap til Juristforbundet, Akademikernes organisasjonsoppbygging og politikk.

Målsettingen med kurset er å bidra til at du som tillitsvalgt opplever deg trygg i rollen, kjenner det grunnleggende regelverket, hvilke virkemiddel du har tilgjengelig og hvilke arenaer du arbeider på.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kursdeltager@juristforbundet.no | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

– Jusverdenen er tjent med

Hallvard Øren og Farah Ali skal jobbe
for kvinner og mangfold i jusen.

Tekst og foto: Tuva Bønke Grønning

et bredere persongalleri

Under Juristforbundets landsmøte i starten av november ble det vedtatt å opprette et kvinneutvalg og et inkluderings- og mangfoldutvalg.

– Det var på overtid. Det er på tide at Juristforbundet tar førerretet og viser jusverdenen hvor viktig det er med inkludering og mangfold, sier Hallvard Øren.

Det er Øren, som til daglig jobber hos Fylkesmannen i Oslo og Akershus, som skal lede inkluderings- og mangfoldsutvalget. Farah Ali, som jobber som advokat i NITO, har fått æren av å lede kvinneutvalget. De to gleder seg til å ta fatt på oppgaver og forteller at selv om de har noe ulike kamper, vil de også samarbeide en del.

– Samfunnet og også jusverdenen er tjent med et bredere persongalleri. Vi vil jobbe for variasjon i kjønn, etnisitet, funksjonsevne og seksualitet, sier Øren.

Kartlegge kvinner

Ali forteller at hun begynte på jusstudiet med et ønske om å hjelpe andre, og at hun alltid har vært spesielt opptatt av kvinners rettigheter.

– Det er i dag mange kvinnelige jurister, og det har vært overvekt av kvinner på studiet i flere år. Likevel gjenspeiles ikke dette i toppstillinger, sier hun.

Ali ønsker å vite mer om hvordan type juristjobber kvinnene har i det offentlige.

– Vi vet at det er for få kvinner på partnernivå i det private, men vi bør også kartlegge kvinnelige jurister oppover i det offentlige. Har de like mange lederstillinger som menn eller er det store forskjeller her også? sier hun.

– Og ikke minst: hvorfor er det slik?

Farah Ali peker på at lønnsforskjellene mellom mannlige og kvinnelige jurister vokser etter foreldrepermisjon, og mener det er viktig å se på hvorfor det er slik.

– Hvorfor har kvinnene lavere lønn og andre type stillinger? Jeg tror ikke vi bare kan skyldte på at kvinner velger mer tradisjonelt når de får barn. Det må være mulig å gjøre karriere og få barn, sier hun.

Vi bør også kartlegge kvinnelige jurister oppover i det offentlige

– Juridisk kompetanse viktigst

Hallvard Øren forteller at han ønsker å jobbe for bedre tilrettelegging for de som trenger det i arbeidslivet, og at nedsatt funksjonsevne, etnisitet og seksuell legning ikke skal ha betydning i ansettelsesprosesser.

– Det er den juridiske kompetansen din som skal telle. Jeg mistenker dessverre at hvis det står mellom to ganske like kandidater, hvor en for eksempel har nedsatt funksjonsevne i form av dårlig syn eller hørsel, vil mange arbeidsgivere velge den andre kandidaten, sier han.

– Kanskje tenker de at det blir for «styrete» å måtte tilrettelegge?

Øren tror de fleste arbeidsgivere vil godt og er flinke til å tilrettelegge for de ansatte hvis det oppstår behov,

men at det er vanskeligere å komme gjennom nåløyet i en ansettelsesprosess hvis man har behov for tilrettelegging eller skiller seg veldig ut.

I prinsippprogrammet som ble vedtatt av Juristforbundet tidligere i november heter det: «Mangfold og inkludering i arbeidslivet er viktig for Juristforbundet både internt og eksternt. Det er et mål at representasjonen i Juristforbundet skal gjenspeile mangfoldet i medlemsmassen (herunder etnisitet, seksuell orientering, funksjonsevne, mm.)»

Øren understreker at seksuell orientering ikke er en ting det skal spørres om, for eksempel under et jobbintervju.

– Men det er viktig at folk ikke føler at de må skjule noe. Heldigvis er det som regel slik at man er redd for å fortelle noe, men at disse tingene ikke er av betydning for arbeidsgivers syn på deg, sier han.

Også internt i forbundet

Han trekker frem et eksempel hvor en nyansatt jurist skulle fortelle sjefen sin at han var i en kjønnskifteprosess.

– Sjefen tok det helt fint. Han var ansatt på grunn av sin kompetanse og egenskaper, ikke kjønn. Dessverre er det ikke like enkelt på alle arbeidsplasser, sier han.

Både Øren og Ali understreker at de også skal jobbe med problemstillingene internt i Juristforbundet.

– Ikke minst er det viktig at alle medlemmene våre skal føle seg trygget på at de kan gå til sin tillitsvalgte og få hjelp og veiledning, sier Ali.

Jusstudenten Benjamin (25) er stormester i sjakk og sitter i kommunestyret

– Jeg har utrolig mye energi som bare må ut.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Da han vant en sjakkturnering på SFO følte Benjamin Arvola Notkevich at han hadde funnet sitt kall. Han bestemte seg for å møte opp i Kirkenes sjakkklubb og som 10-åring spilte han sin første turnering.

– Det var meg og en gjeng som var født på 40-tallet i den sjakkklubben. Jeg ble tatt godt imot, og jeg tror de synes det var stas at en så ung gutt ville spille med dem, sier Notkevich.

I høst ble timevis med sjakkspill gjennom hele oppveksten «belønnet» da Notkevich fikk den internasjonale tittelen «stormester i sjakk». Bare 16 nordmenn har tittelen, som deles ut av Verdenssjakkforbundet (FIDE).

For den engasjerte 25-åringen fra Kirkenes kombineres sjakk på internasjonalt nivå med jusstudier ved Universitetet i Tromsø og en plass som kommunestyrerepresentant for SV i Tromsø.

– I jusen søker du gjerne et objektivt svar. Sjakk er mer konkurranse.

Du må være rask og legge press på motstanderen din, og du kan ikke tenke at alt skal være perfekt. Så jus og sjakk har egentlig ikke veldig mye til felles, synes Notkevich.

Han forteller at han alltid har interessert seg for veldig mye samtidig som han har mye energi og ofte opplever problemer med å sitte stille.

– Jeg har utrolig mye energi som bare må ut. Jeg må alltid ha noe å holde på med, og hører gjerne på musikk eller spiser og drikker samtidig som jeg jobber. Jeg drikker veldig mye kaffe, ler han.

**// Jeg husker jeg
fikk for meg at jeg
måtte spille fire
timer hver dag**

Sjakkpause

Men selv om kroppen er full av energi har Notkevich lært seg gode teknikker for å konsentrere seg, og legger opp dagene strukturert.

– Nå som jeg er i praksis er det jobb frem til 16. Etter jobb er det studier og politikk, sier han.

– Får du tid til sjakken da?

– Jada! Jeg føler egentlig at jeg har rom til overs for flere prosjekter om dagen.

Notkevich forteller at da sjakkinteressen først var tent ble han som barn veldig opptatt av å spille et visst antall timer hver eneste dag, slik at han hele tiden kunne bli bedre.

– Jeg husker jeg fikk for meg at jeg måtte spille fire timer hver dag. Når kompisene ville ha meg med ut for å spille fotball hendte det ofte at jeg svarte at jeg måtte spille sjakk i en time til før jeg kunne komme ut.

Da han flyttet til Tromsø som 14-åring synes han det var vanskelig å komme fra bygda til byen, og det var vanskelig å finne seg til rette sosialt. Sjakkinteressen dabbet også sakte men sikkert av, og da han som 20-åring tapte i VM mot en 13-åring fra India bestemte Notkevich seg for å legge sjakkbrettet på hylla.

– Men jeg klarte det ikke helt, og gjorde comeback.

Og i oktober fikk han altså tittelen «stormester i sjakk» under OL i Georgia.

Jus og argumentasjon

– Han har hatt en fantastisk utvikling. Det er ingen som har gjort det så bra, så raskt som ham. Han har satset på sjakk spesielt de siste årene, sa Jan

Notkevich spiller mot 10 spillere samtidig under et arrangement ved UiT.
(Foto: Trude Haugseth Moe / UiT)

Sigmund Berglund, leder i Tromsø Sjakklubb til iTromsø.

Nå om dagen er Notkevich i praksis hos Finnmark fylkeskommune. 25-åringen er på sitt fjerde studieår, og forteller at han valgte jusen fordi han var engasjert i politikk og samfunn og var fascinert av måten jurister kunne argumentere på.

– Jeg husker jeg kunne se en tale av Obama og tenke at han sikkert var

så flink til å argumentere fordi han er jurist, sier han, og legger til:

– Nå som jeg er fire år inn i utdannelsen vet jeg jo at jus handler om veldig mye annet også.

Nå som sjakk-OL er over er det politikken som er den største lidenskapen.

– Som politiker er det givende å se resultater av innsats, men det er også frustrerende å se gamle monstre

komme tilbake: når du tror man har fått ordnet opp i noe, men så dukker problemene opp igjen, sier han.

Hva drømmejobben er når studiene er fullført, er Notkevich fortsatt usikker på.

– Jeg tenker at man ikke kan forvente eller kreve for mye som ferdigutdannet jurist. Jeg interesserer meg som sagt i veldig mye, og kan godt flytte på meg, sier han.

Vil ha felles nordisk kamp mot a-krim

Hjemmelsgrunnlag og sanksjonsgrunnlaget må utvikles hvis arbeidslivskriminalitet skal bekjempes bedre, mener NK ved a-krimssenter etter konferanse med nordiske bygningsarbeidere.

Tekst og foto: Bjørn Lønnum Andreassen

Dag Selsjord er seniorrådgiver hos Skatt øst og koordinerer kunnskapsbygging på a-krimssenteret i Oslo.

– Politikerne har et ønske om at flere etater skal bidra til bekjempelsen av kriminalitet i arbeidslivet. Gjerne ved bruk av administrative sanksjoner. Dette kan være hensiktsmessig i enkelte tilfeller, men er ikke tilstrekkelig for å bekjempe de groveste tilfellene, sier Selsjord som mener bedre hjemler og sanksjonsgrunnlag trengs.

– Viktig er det at a-krimssenter og andre offentlige etater er åpen på hvordan vi ønsker samarbeid med byggebransjen. Vi hører mange i bransjen sier de er frustrert over hvorfor ingenting skjer i enkelte saker, sier han.

– Samarbeid i Norden mellom fagforeninger er bra. Mellom myndighetene har vi operativt samarbeid. Eksempelvis har Arbeidstilsynet nært samarbeid med sine kolleger i de øvrige nordiske landene. Vi har hatt danske og svenske arbeidstilsyn på besøk fordi de vil lære mer hvordan vi jobber i Norge. I konkrete saker er det god utveksling av erfaringer mellom politi og arbeidstilsyn, sier han.

Samarbeid

– Samarbeid og utveksling av metoder de kriminelle bruker er nyttig mellom etatene i de nordiske landene. Når nye

A-krim som begrep finnes ikke i øvrige land i Norden, konstaterer Dag Selsjord. Han jobber ved Akrimsenteret i Oslo og etterlyser flere hjemler og sanksjonsmuligheter.

kriminelle metoder kommer først i Sverige og Danmark, er det bra at vi kan plukke dette opp igjennom samarbeid før nye metoder sprer seg videre.

Betydningen av å møte flere nordiske organisasjoner og etater på konferansen som nylig var i regi av Oslo bygningsarbeiderforening er stor, mener Selsjord.

– Spesielt spennende er det å høre om «Fair play bygg» i Stockholm. Om hvor aktivt de henter inn informasjon, sier han.

Fair play bygg har på kort tid rukket å tipse myndighetene i Stockholm om mange sannsynlige ulovligheter på arbeidsplasser. Aktørene i arbeidslivet står bak tiltaket med to personer som samler tips og som drar rundt på byg-

geplasser og gjør uformelle tilsyn. Dels etter mønster fra Byggebransjens uropatrolje i Trondheim, som har eksistert i tre år.

Petter Vellesen leder Oslo bygningsarbeiderforening og fremholder at de kriminelle ikke kjenner noen grenser enten de kommer via Sverige eller Danmark. Han mener mer effektiv innsats burde være mulig.

– Når taushetsplikt blir til hinder for å oppklare forbrytelser, da er det noe galt spør du meg. Noen ganger opplever vi også at hensynet til personvernet hindrer oppklaring. En mulighet til å begrense spredningen kunne være egne grupper som utveksler flere opplysninger og handler mer på tvers av landegrensene enn i dag, sier han.

JURIST
FORBUNDET

Privat

Er du og ditt
firma forberedt
på utfordringene
som venter?

Fremtidens advokatkontor

– med vekt på digitalisering av profesjonen og domstolene

Målgruppe: **Næringsdrivende medlemmer.**
Fra: **4. april 2019**
Til: **5. april 2019**
Sted: **Clarion hotel the Edge, Tromsø**
Pris: **Kr 3.500 kroner for medlemmer,
kr 6.000,- kroner for ikke-medlemmer.
Reise og opphold betales selv.**
Kursnummer: **2019900**
Påmeldingsfrist: **15. februar 2019**

Er du og ditt firma forberedt på utfordringene som venter?
Forum for Næringsdrivende inviterer til seminar med
temaene gjennomføring av digitale hovedforhandlinger
(herunder OCR-behandling av dokumenter),
bruk av Lovdata som verktøy, annonsering/salg av
advokattjenester og sosiale medier som markedsføring.

Hold av datoene, detaljert program presenteres senere.
Med forbehold om endringer av temaer.

Påmelding: www.juristforbundet.no/kurs Spørsmål: kursdeltager@juristforbundet.no

Voldsutøvere skylder staten over én milliard kroner

– Det vil alltid utbetales mer i voldsoffererstatning enn hva som kan kreves inn.

Tekst: Tore Letvik

Til tross for at Kontoret for voldsoffererstatning fatter vedtak om å kreve regress fra gjerningsmennene, betaler staten ut mer penger til volds ofre enn den klarer å kreve tilbake fra skade- forvolder.

Fra 2015 til 2017 økte statens ute- stående krav mot voldsutøvere fra 959,6 millioner kroner til nesten 1,3 milliarder kroner.

I samme periode gikk antall ved- tak om regress ned fra 1740 til 1133, viser tall fra Kontoret for Voldsoffer- erstatning (KfV).

Fra 2015 til 2016 økte beløpet som voldsutøverne skylder med over 60 millioner. Økningen ble mindre fra 2016 til 2017, da skadevoldernes «gjeld» til AS Norge «kun» økte med nær 7 millioner.

Utbetalinger i forbindelse med ter- roren 22. juli utgjør 310 millioner. Dette er beløp som staten har forskut- tert til terrorofrene, og som står som krav mot gjerningsmannen. Beløpet utgjør derfor en konstant del av det ute- stående milliardbeløpet.

Over 700 millioner kroner er ute- stående krav som staten har mot andre voldsutøvere, og dette beløpet øker.

Økonomisk ansvarlig

Ole-Kristian Olsen hos Kontoret for voldsoffererstatning sier det er et vik- tig uttalt prinsipp at skadevolderen skal holdes økonomisk ansvarlig så

langt det er mulig. Likevel vil det all- tid utbetales mer i voldsoffererstat- ning enn hva som kan kreves inn.

– Dette skyldes for det første ord- ningens formål; at den er ment å gi erstatning til ofre hvor gjerningsman- nen er ukjent. For det andre setter rettssikkerhetsprinsipper skranker, som gjør at regress kun kreves hvor gjerningsmannens skyld er konstatert ved dom eller annen skyldkonstate- rende påtaleavgjørelse. Volds ofre vil kunne ha rett på erstatning selv om strafforfølgningen er henlagt, og i disse tilfellene vil det ikke kreves regress. Det ligger i dette at det vil bli et sprik mellom utbetalinger og hva som kreves i regress, sier Olsen.

Olsen påpeker at årsaken til at antall regressvedtak har sunket i peri- oden 2013 til 2017 er at de hadde et stort etterslep av både søknader om voldsoffererstatning og saker med mulighet for regress i 2012.

– Som følge av økning i driftsmid- ler i form av en tilleggsbevilgning fra 2012 kunne vi fokusere på å redusere restansene og å fremme regresskrav mot skadevolderne. Dette arbeidet tok gradvis fart, og i 2014 hadde vi i stor grad kommet a jour med disse sakene. Nå behandler vi krav om regress fortlø- pende etter at vedtak om voldsofferer- statning foreligger, og antall regress- vedtak vil derfor ha en naturlig variasjon.

Han påpeker videre at når det gjelder innbetaling av krav fra skade- volder er det normalt et etterslep på innbetalingene på minst to år eller mer fra tidspunktet krav om regress gjøres gjeldende. En del av skadevol- derne får også avtalt en innbetalings- plan som gjør at beløpet kan betales ned over lengre tid.

Redusert betalingsevne

Hos Statens innkrevingsentral (SI) får de selve erstatningskravet til inn- kreving når saken er avgjort ved dom eller forelegg. Når skyldneren eller skadevolderen blir dømt eller under- skriver forelegg er han også som utgangspunkt klar over sin betalings- forpliktelse og oppfyllelsesfrist og har dermed plikt til å betale direkte til til- kjente.

Det er dermed kun de saker der en erstatningsberettiget ikke har et slikt grunnlag at SI ikke kan kreve inn før KfV fatter vedtak om regress.

– SI har likevel en utfordring knyt- tet til de saker vi har oppnådd trekk i lønn eller pant i formuesgode på erstatningskravet og KfV deretter for- skutterer en utbetaling til den tilkjente uten å samtidig fatte et vedtak om regress. SI kan ikke holde på et pant eller fortsette trekk i lønn uten å ha et krav å dekke dette mot, selv om vi antar at det vil komme et regresskrav i fremtiden, sier Aleksander Millang, informasjonssjef hos SI.

– I ytterste konsekvens kan vi bli nødt til å betale tilbake til skadevolder før det kommer et vedtak om regress. Et forslag til forbedring her er at KfV tar stilling til om vilkårene for regress er til stede samtidig som man avgjør spørsmålet om voldsoffererstatning, mener han.

Millang sier at deres erfaring er at det først og fremst er skadevolders økonomi som er årsaken til at regresskravene ikke får dekning.

– Handlinger som medfører erstatningskrav og etterfølgende regresskrav fører ofte til en ikke-ube- tydlig fengselsstraff, som igjen fører til at dekningsutsiktene reduseres.

GRATIS

Deltakelse og opphold i enkeltrom er gratis. Reiseutgifter dekkes etter billigste reisemåte.

JURIST
FORBUNDET

Foto: Stock.com/fuseek

Forhandlingsteknikk

Kurs for tillitsvalgte

Målgruppe: Tillitsvalgte i alle sektorer
Fra: Torsdag 21. mars 2019 start kl 10.00
Til: Fredag 22. mars 2019 slutt kl 14.00
Sted: Thon Hotel Vettre i Asker
Kursnummer: 2019655
Påmeldingsfrist: 30. januar 2019

Et intensivt kurs for tillitsvalgte i alle sektorer der deltakerne lærer å forhandle målrettet og effektivt. Innledningsvis gis en teoretisk og strategisk innføring i forhandlingsprosessen. Dette følges opp med øvelser og praktisk trening. Deltakerne får testet ut egne ferdigheter og utviklet disse videre.

Kurset veksler mellom gjennomgang av forhandlingsteori/forhandlingsteknikk og praktiske øvelser. Det legges opp til mye bruk av simuleringsøvelser der deltakerne selv skal gjennomføre ulike typer forhandlinger. Kurset er generelt i formen, dvs. det fokuserer på alle typer forhandlinger. Det kan være en fordel å ha gjennomgått innføringskursene som Juristforbundet tilbyr før man melder seg på dette.

Vi legger vekt på å skape en trygg og åpen atmosfære på kurset. Deltakerne skal få prøvd ut sine ferdigheter, og de får konstruktiv tilbakemelding. Det legges betydelig vekt på egeninnsats fra dem som er med. Avslutningstidspunkt første dag kan variere.

Det er en forutsetning for å delta på kurset at alle deltakerne er til stede fra start til slutt.

Påmelding: www.juristforbundet.no/tillitsvalgt Spørsmål: kursdeltager@juristforbundet.no | 915 55 268

Eventuelt forfall må meldes snarest mulig og senest to uker før kursstart. I motsatt fall vil det påløpe et gebyr på kr 500,-. Dette gjelder ikke ved sykdom.

– Stort behov for juridisk kompetanse på miljøfeltet

Miljøbevegelsen er vant til å jobbe politisk, men er stadig mer avhengig av juridisk kompetanse, mener advokat Tine Larsen.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

– Det er som regel miljøinteressen som taper den politiske dragkampen mot andre samfunnsinteresser, selv om miljøet egentlig er godt vernet, sier den engasjerte advokaten.

I ungdomsårene var hun aktiv i miljøverngrupper, og har tatt med seg interessen inn i arbeidshverdagen som advokat.

– Miljøbevegelsen er vant til å jobbe mest politisk og tenke på å vinne politiske kamper, men det er et økende behov for tilknytte seg juridisk kompetanse på feltet også, sier hun, og fortsetter:

– Det gjøres tusenvis av vedtak hele tiden som rammer miljøet. Hver for seg er de kanskje små, men det er summen av disse som er problematisk.

Larsen mener det er snakk om en praksis som ikke blir korrigert; at andre hensyn vinner frem på bekost-

ning av miljørettslige krav og forpliktelser, og at de fleste enkeltsakerne er for små til at noen vil bruke en halv million i saksomkostninger for å ta dem til retten.

– Det er et behov for testing av flere slike saker hvor man kan få en objektiv og rask vurdering, sier hun.

Larsen forteller at hun ofte får henvendelser fra miljøorganisasjoner, men at de sjelden har mulighet til å ta saker til retten.

– I en rettssak har gjerne begge parter en økonomisk interesse av å vinne, men hvem har en økonomisk interesse av å gå til sak for naturen? Det er et spørsmål om rettssikkerhet.

Hun peker mot Sverige, hvor de har en miljødomstol, og mener Norge trenger en miljøklagenemd.

– Det finnes ulike måter å gjøre noe slikt på, men det må være en statlig ordning. En slik ordning vil også kunne være med på å øke legitimiteten til en del miljøtiltak.

Stort jusbehov

Arnodd Håpnes er fagleder i Naturvernforbundet. Han forteller om flere utfordringer knyttet til miljøsaker i rettssystemet, blant annet kostnader ved selve rettssaken og juridiske vurderinger i forkant.

– Vi må ha inn gode jurister som skal gjøre vanskelige vurderinger, noe

som er ressurskrevende og dyrt. I tillegg må vi i Naturvernforbundet legge alt mye annet til side for en periode om vi skal gå til sak, sier han.

Forbundet har ingen juridisk kompetanse selv, og har ikke råd til dette på fast basis. Håpnes forteller at de prøver å lage seg et nettverk av jurister som kan bistå i enkeltsaker, men at behovet er stort. I likhet med Larsen, mener han at naturen ofte trekker det korteste strået.

– Skjønnsvurderinger går svært ofte i miljøets disfavør. «Viktige samfunnshensyn» vinner alltid over naturen – som om miljøet ikke er en viktig samfunnsressurs. Naturen blir ikke verdsatt på samme måte som samfunnet vektlegger nytten av en ny vei eller industriutbygging.

Håpnes understreker at det ikke nødvendigvis er slik at de alltid er imot selve inngrepet, men at det legges til et sted hvor det gjør skade på verdifull natur.

– Med litt mer kløkt, kunnskap og smarte forvaltningsgrep i forkant kunne man unngått en del av de verste sakene.

– Økonomisk umulig

I forbindelse med opprettelsen av naturmangfoldloven jobbet organisasjonen hardt for å få et miljøombud. Det fikk de ikke. Nå ønsker de i likhet

// Hvem har en
økonomisk interesse
av å gå til sak for
naturen?

Advokat Tine Larsen (Foto: Tuva Bønke Grønning)

med advokat Larsen en miljøklagenemnd som kan sørge for at man får vurdert saker i natur og miljø sammenheng uten at det er en enorm risiko for de som vil prøve sakene.

Håpnas ønsker å gis juridisk kompetanse og økonomisk ikke-ansvar.

– Hvis vi skal gå til sak må vi svi av svært store summer og bruke mye ressurser. Slik situasjonen er i dag er dette økonomisk umulig og naturen blir taperen, sier han.

En annen utfordring er at det kommer flere og flere saker som burde vært prøvd i retten, mener Håpnas.

– Vi skulle gjerne vært enda mer på offensiven og tatt flere saker videre.

I Norge har vi jo rettshjelp for de som ikke har mulighet til å skaffe seg det selv. Naturen burde vært en slik aktør, og fått rettshjelp – særlig når det er nasjonale miljøinteresser som står på spill.

– Det er fullstendig absurd at dette er overlatt til frivillige organisasjoner med marginale økonomiske ressurser og at vi må ta risiken hvis miljø saker skal prøves for retten.

Ikke aktuelt

I 2016 foreslo SV å opprette et klageorgan for miljø saker, men bare SV og Miljøpartiet stemte for. Klima- og miljøminister Ola Elvestuen (V) sa til Aftenposten i sommer at det ikke er

aktuelt for Regjeringen å innføre et uavhengig klageorgan for miljø saker.

– Ettersom stortingsflertallet ikke støttet utredning av et slikt organ i 2016, er det ikke aktuelt for Regjeringen. Heller ikke de tre nåværende regjeringspartiene støttet en slik utredning. Flertallet mente at Århuskonvensjonen anses gjennomført i Norge gjennom systemet for forvaltningsklager og domstolsprøving. Denne konvensjonen gir allmennheten rett til miljøinformasjon, deltakelse i beslutningsprosesser og adgang til klage og domstolsprøving på miljøområdet, sier Elvestuen.

Politijuristenes landsmøte

Are Skjold-Frykholm er ny leder for Politijuristene

Har tatt over etter Sverre Bromander.

Tekst og foto: Tuva Børke Grønning

Are Skjold-Frykholm ble valgt til ny leder av Politijuristene under deres landsmøte 15. november. Skjold-Frykholm, som har vært nestleder de siste årene, kommer fra en stilling som politiadvokat i Oslo politidistrikt.

– Jeg er takknemlig og utrolig stolt over den tilliten landsmøte har vist ved å velge meg til å lede Politijuristenes arbeid de kommende to årene. Jeg føler meg privilegert som har fått anledning til å være en del av Politijuristene og lært av dyktige erfarne tillitsvalgte i dette systemet i så mange år, sier Skjold-Frykholm.

Han tar over ledervervet etter Sverre Bromander, som har sittet som leder i over seks år. Skjold-Frykholm sier Bromander etterlater seg store sko å skulle fylle.

– Sammen med mine nyvalgte nestledere, Marianne Børseth-Hansen og Anne Woldmo og resten av det flotte og veldig kompetente styret jeg har fått med meg er jeg imidlertid sik-

ker på at vi skal klare å bygge videre på det gode arbeidet til Politijuristene, til det beste for våre medlemmer, også i tiden som kommer, sier han.

– Fantastisk tid

Sverre Bromander har sittet som leder i over seks år. Han ble konstituert som leder i mai 2012 og formelt valgt i november samme år. Da han bestemte seg for å ikke stille til gjengvalg, sa han til Juristen:

– Det har vært noen helt fantastiske år. En tid hvor jeg har lært utrolig mye, og jeg har møtt utrolig mange fine mennesker. Dette en tid jeg vil savne veldig, og se tilbake på med glede.

Den avtroppende lederen sier han er stolt over utviklingen i Politijuristene og arbeidet som er gjort.

– Jeg er veldig stolt over det arbeidet vi har gjort og den organisasjonen vi nå kan overlevere videre. Til alle jeg har møtt som leder for Politijuristene, og særlig til Politijuristenes tillitsvalgte, vil jeg si tusen takk for det gode samarbeidet i denne helt fantastiske tiden, som har vært den desidert mest spennende, lærerike og givende tiden i min yrkeskarriere. Politijuristene har så mange dyktige tillitsvalgte som jeg er stolt over å ha fått samarbeide med. ►

Anbefaler å skille politi og påtale

F.v. Anne Voldmo, Are Skjold-Frykholm og Marianne Børseth-Hansen er ledertrioen i Politijuristene.

– Det må skje noe omfattende som bedrer situasjonen vår betraktelig hvis dagens organisering skal kunne fortsette, sier leder Are Skjold-Frykholm etter vedtak på landsmøte.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Under Politijuristenes landsmøte 15 – 16 november ble det debattert om organisasjonen ønsker et skille mellom politi- og påtalemyndighet.

– Andelen som ønsker et skille vokser og et flertall av medlemmene ser nå ut til nettopp å ønske dette, sier Are Skjold-Frykholm.

Politijuristene vedtok følgende:

«Landsmøtet anbefaler skille og ber styret i Politijuristene jobbe for at spørsmålet om skille mellom politiet og påtalemyndigheten i politiet snarest skal utredes i form av en offentlig utredning med et bredt sammensatt utvalg.»

– Må ha endring

Politijuristene har tradisjonelt vært forsvarene av dagens system, der første nivå i påtalemyndigheten er integrert i politidistriktene. Skjold-Frykholm mener debatten og vedtaket viser en økende grad av mistillit blant påtalejuristene til ledelsen i politiet.

– Mange har sittet i mange år og ventet på at situasjonen skal bli bedre, og så peker pilene hele tiden i feil retning for påtalejuristene, sier han.

Han mener gruppa har blitt lite prioritert, og ikke lenger har den gjennomslagskraften de tidligere hadde og som er avgjørende for å ivareta den kontrollfunksjonen påtalemyndigheten skal ha.

– Dette utgjør en fare for rettssikkerheten.

Han har sammen med nestleder Marianne Børseth-Hansen sett på hvordan en delt modell organiseres i andre land, og peker blant annet på Sverige som et land hvor dette ser ut til å fungere godt.

– Dersom det ikke gjøres drastiske tiltak for å bedre dagens situasjon kommer trolig kravet om skille bare til å bli tydeligere fra våre medlemmer i tiden fremover. Hvordan et eventuelt skille bør gjennomføres og organiseres har vi ikke tatt standpunkt til.

– Vi har nå fått i oppgave fra landsmøte å jobbe for opprettelsen av et offentlig utvalg som skal se på mulighetene man har. Hvorvidt tiltak som nå iverksettes bedrer situasjonen og gjør det mulig å bevare den delen av påtalemyndigheten som er integrerte i politiet eller hvordan en alternativ organisering skal se ut må utredes. Det er det vi ønsker å finne ut av gjennom en offentlig utredning, sier han.

Påtaleanalysen

– Det er ikke slik at våre medlemmer nødvendigvis ønsker skille for enhver pris, men det må skje noe temmelig hurtig og omfattende som bedrer

situasjonen vår betraktelig hvis dagens organisering skal kunne fortsette og ha støtte hos påtalejuristene, mener han.

Nylig avgått leder, Sverre Bromander, uttalte i forkant av landsmøtet at han har blitt tilhenger av et skille. Bromander satt i utvalget som leverte Påtaleanalysen (NOU 2017: 5 *En påtalemyndighet for fremtiden – Påtaleanalysen*) og har en rekke ganger etterlyst oppfølging av denne.

– Jeg opplevde at Påtaleanalysen var det siste halmstrået som holdt muligheten for å beholde dagens organisering oppe. Når denne ikke følges opp er det også en skrinlegging av dagens ordning. For da vises ikke vilje

til å ivareta en velfungerende påtalemyndighet, sier han.

I en kommentar til Juristen sier fagdirektør Atle Roll-Matthiesen i Politidirektoratet:

– Vi mener dagens ordningen er god, og ønsker primært at den fortsetter. Hvis det blir en utredning vil vi selvfølgelig delta i dette arbeidet.

Riksadvokaten sa til NRK i september:

– Jeg registrerer at det er flere som snakker om det nå. Jeg tror det er feil medisin. Det er veldig mange fordeler med den ordningen vi har i dag etter mitt syn.

– De enkleste sakene avgjøres først, slik at restansetallene holdes nede

Det skriver Politijuristene i et brev til Riksadvokaten og Politidirektøren.

Tekst: Ole-Martin Gangnes

I et innspill i brevs form til Riksadvokaten og Politidirektøren slår Politijuristene alarm om forholdene for påtalemyndigheten i politiet. Brevet fra Politijuristene kommer som en oppfølging etter et møte hos Riksadvokaten i august.

Politijuristene skriver om sine erfaringer med gjennomføringen av politireformen så langt, at "endringene har vist seg mer smertefulle, utfordrende og krevende å gjennomføre enn først antatt."

"Tilbakemeldingene fra flere distrikter er at planleggingen og analysen for dimensjonering av seksjoner og avsnitt har vært alt for dårlig, eller totalt fraværende", skriver Politijuristene i brevet fra 19. oktober. Og manglende finansiering og planlegging har fått alvorlige konsekvenser, ifølge Politijuristene.

"Porteføljepresset har økt betraktelig og mange steder har man nå mistet oversikten over restanser, frister, purringer og klager. Saksbehandlingstiden øker, særlig for de alvorlige og kompliserte sakene som det tar lang tid å sette seg inn i og få oversikt over", skriver de.

D-listene

Opphopningen av gamle saker i distriktene øker.

"Enkelte steder hører vi at det beordres at de enkleste og mest bagatellmessige sakene skal avgjøres først, slik at restansetallene holdes nede og distriktet gir inntrykk av å ha kontroll på saksmengden. En slik prioritering innebærer at de mest alvorlige, arbeidskrevende og kompliserte sakene blir liggende uprioritert."

Politijuristene skriver at de blitt gjort kjent med at enkelte politidistrikter følger en praksis der sakene kun skal påtaleavgjøres for å oppnå gode måltall, men ikke sendes til retten for berømmelse da det beslaglegger tid til aktivering som hindrer ny påtaleproduksjon.

"Antall saker som har vært berammet i retten er ikke et fokusområde for politimestrene da dette tallet ikke måles av POD", skriver de.

Politijuristene mener derfor at Riksadvokaten nå må rette søkelyset mot D-listene – det vil si saker som er påtaleavgjort men ikke rettskraftig – for å få et reelt bilde av situasjonen.

Politijuristene skriver også at interessekonflikter mellom yrkesgruppene i politiet enkelte steder er blitt mer fremtredende som følge av reformen.

"I tilknytning til dette får vi en kraftig økning i tilbakemeldingene om at påtalemyndighetens beslutninger i økende grad ikke blir etterlevet dersom politiet er uenige i beslutningen. Det finnes flere eksempler på at påtalemyndighetens beslutninger har blitt omgått eller ikke etterfulgt. Dette kan vanskelig vurderes som noe annet enn at politiet ikke respekterer og anerkjenner påtalemyndigheten, og at politiet dermed ikke respekterer og anerkjenner en av de viktigste premissene for vår rettsstat", skriver Politijuristene i brevet til Riksadvokaten og Politidirektøren.

– Redselen for terrorisme har ført til at lovgiver har overreagert

Jusprofessor Erling Johannes Husabø mener norsk terrorlovgivning har fått en rekke «lag» som ikke er vurdert opp mot hverandre.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

I boka «Terrorisme i norsk strafferett – ein analyse av straffelova kapittel 18» retter Erling Johannes Husabø ved Universitetet i Bergen søkelyset på flere problemer med dagens lovverk. Etter terrorangrepene i USA 11 september 2001 ga Sikkerhetsrådet i FN medlemsstatene et pålegg om egen lovregulering av terrorisme. Husabø mener det etter dette har «ballet på seg».

– Vi har fått mange pålegg og sluttet oss til en rekke konvensjoner de siste årene. Det er helt klart en utfordring å overføre internasjonale krav til Norge. Disse reglene er opprinnelig skrevet på et annet språk og uten særlig forståelse for norsk lovgivning, sier han.

Dette har ført til at norsk terrorlovgivning har fått en rekke «lag» som ikke nødvendigvis er vurdert opp mot hverandre. Resultatet er en altfor kompleks terrorlovgivning som er både vanskelig å tolke og å se konsekvensene av. Det gjør det også vanskelig å tolke hvordan reglene skal håndheves, mener Husabø.

– Mye av dette skyldes at det ikke er enighet om definisjonen av terrorisme. Når vi da skal gjennomføre ulike internasjonale krav om lovverk, blir dette veldig vanskelig og komplekst. Dette er ikke akkurat lovgivning for «Hvermannen», sier han.

Husabø peker på at vi også i kjølvannet av 22. juli-kommisjonen arbeid fikk flere straffelovstillegg og et utvidet forsøksansvar.

– Da ble forsøk på terrorhandlinger definert videre, slik at det i realiteten også omhandler de aller fleste forberedelser, sier Husabø. Men regelen er lite presis med hensyn til hvor grensen for det straffbare går.

Fremmedkrigere

Noe av det Husabø er mest kritisk til er reguleringen av fremmedkrigere, hvor han mener reglene også har blitt for vide.

– Hovedbegrunnelsen for å gjøre det straffbart å delta i en væpnet konflikt i utlandet var at disse mennes-

kene kan være farlige når de kommer tilbake. Men i forhold til fremtidige terrorhandlinger i Norge har det her ikke engang skjedd en forberedelse. Da er det ikke snakk om strafferett lenger. En fengsling på dette grunnlaget vil være i strid med de internasjonale menneskerettighetene, sier han.

Han understreker at disse lovbestemmelsene ennå ikke har blitt brukt. Derimot har en rekke «fremmedkrigere» blitt dømt for å delta i eller støtte en terrororganisasjon.

– Denne straffebestemmelsen har en mer forståelig begrunnelse, siden slike organisasjoner representerer en betydelig trussel mot den nasjonale og internasjonale rettsorden.

I boka trekker Husabø frem det han mener er en frykt fra lovgivers side for å ikke gjøre nok.

– Det er denne redselen for terrorisme og å ikke gjøre nok mot terrorismen som har ført til at lovgiver har overreagert, mener han.

Han mener den stadig mer omfattende kriminaliseringen av ulike typer terrorforberedelser, sammen med utvidede hjemler for å bruke tvangsmidler, har åpnet for større inngrep i den individuelle friheten. Jeg vil kalle det en «stille revolusjon» i kriminalpolitikken, sier Husabø.

Han mener vi ikke bør ha for høye forventninger til hva strafferetten kan

Kritisk til terrorlovverket: Professor Erling Johannes Husabø ved juridisk fakultet på Universitetet i Bergen med ny bok om terrorisme i norsk strafferett (Foto: Ida Bergstrøm / UiB)

gjøre med terrorisme, og mener lovverket bør revideres og forenkles.

– Straffelovgivningen bør være mer spesifikk. Den bør sette navn på det vi virkelig ikke ønsker av straffbare handlinger. Det bør også være et regelsett for hver spesielle hendelse, ikke tre forskjellige lag med lovverk. Lovgiver må ta stilling til hvilke tiltak vi ønsker.

– Viktig debatt

Andreas Bjørklund, kommunikasjonsrådgiver i Justisdepartementet, sier at terrorbestemmelsene i straffeloven bygger på en mer detaljert lovgivningsteknikk enn det som tradisjonelt har vært brukt i norsk lovgivning. Begrunnelsen er at en lang rekke konvensjonsforpliktelser skal gjennomføres på en «lojal måte som frem-

mer internasjonalt samarbeid om bekjempelse av terror, samtidig som straffansvaret ikke gis et for vidt omfang.»

– Teknikken har enkelte ulemper, men fikk klar støtte i høringen og fikk tilslutning av Stortinget i 2008, sier han.

Bjørklund sier også at det ikke foreligger planer om en generell revisjon av terrorbestemmelsene.

– Men departementet vurderer fortløpende behovet for lovendringer i den nye straffeloven.

Straffeloven § 145 annet ledd kom inn i loven i 2016 og fastsetter et utvidet forsøksansvar for den som skal delta ulovlig i militær virksomhet i en væpnet konflikt i utlandet. Bestemmelsen eksemplifiserer at «utreise» kan være en straffbar forsøkshandling.

Om dette sier departementet:

– Det er likevel en forutsetning at gjerningspersonen har forsett om å fullbyrde den straffbare handlingen og at forberedelsene for øvrig har kommet så langt at det er riktig å reagere med straff. Utreisen vil kun være en del av en samlet vurdering. Departementet legger til grunn at dette forsøksansvaret vil bli praktisert av domstolene på en måte som ikke står i fare for å komme i konflikt med menneskerettighetene.

– Departementet mener at det er viktig med offentlig debatt om så alvorlige spørsmål som dette, og setter pris på at Husabø deltar i den, sier Bjørklund.

Beate Kathrine Berge begynte hun å skrive da hun tok faget rettsøkonomi i våres. (Foto: Villvin Gulbrandsrød)

Flere jusstudenter skriver faglitteratur

– Mange jusfag tåler å forklares enklere.

Tekst: Tuva Bønke Grønning

Stadig flere jusstudenter skriver egne fagbøker basert på hovedpensum og rettet mot medstudenter, skriver Universitas.

– Boken min skjærer bort alle detaljer for å komme til kjernen i faget. Fokuset ligger på hovedforståelsen, sier advokatfullmektig Kaija Bjelland, som i januar kommer med sin tredje bok, til Universitas.

Også Beate Kathrine Berge, som studerer rettsvitenskap på femte året, er i gang med å skrive fagbok. Boka, «Rettsøkonomi i et nøtteskall», begynte hun å skrive da hun tok faget

rettsøkonomi i våres. Berge mener mange av studentbøkene som trekker frem kjernepunkter i hovedlitteraturen er veldig gode.

– Jeg mener det er flere fag i jusen som har godt av å bli forklart enklere i begynnelsen. Du kan sjelden starte med det mest avanserte, uten noen knagger å henge ting på. Det handler om å koble sammen de forskjellige elementene og forklare hvordan de henger sammen, sier hun til Juristen. Berge mener det i noe av hovedlitteraturen kan være vanskelig å se de røde trådene.

|| Jeg merket at det manglet god innføringslitteratur da jeg tok faget

– Sånn sett fungerer studentbøkene som et godt tillegg til hovedlitteraturen. I faget rettsøkonomi på UiO, som man må kunne si er et innføringsfag, mener jeg personlig at en innføringsbok også kan være nok til å komme gjennom eksamen for dem som ikke vil, eller har tid, til å sette seg dypere inn i faget. I motsetning til studentbøkene er ikke nøtteskallbøkene bare rettet inn mot jusstudiet, men også mot studenter og jurister som trenger en innføring eller enn oppfriskning i et fag, sier hun.

Skriver med professor

Berge forteller at hennes motivasjon for å skrive bok kom da hun endelig forstod faget, og hun merket at også andre forstod det da hun forklarte for dem. Nå ønsker hun å gjøre sitt beste for å gjøre rettsøkonomi litt lettere for medstudentene.

– Jeg merket at det manglet god innføringslitteratur da jeg tok faget i fjor, og at hovedpensum var skrevet for folk med økonomisk bakgrunn. Jeg merket både på meg selv og andre studenter at det var et behov for å skrive noe enklere, sier hun.

Da hun tok kontakt med Gyldendal fikk hun beskjed om at de allerede hadde et prosjekt hvor en student skrev om samme tema. I stedet ble de enige om at de skulle prøve å få med fagansvarlige i faget til å skrive «Rettsøkonomi i et nøtteskall» til en bokserie de har.

– Nøtteskallbøkene skrives av spesialister på det aktuelle området, så at en student skal få muligheten til å være forfatter av en slik bok er mildt

Ida Kyhring, redaksjonssjef i jusavdelingen i Gyldendal

sagt uvanlig. Det er også derfor jeg skriver sammen med professoren min, Jukka Mähönen, som selv ønsket seg en innføringsbok i faget, forteller Berge.

Boka kommer etter planen ut høsten 2019.

– God kvalitetssikring

Ida Vibeke Kyhring er redaksjonssjef i jusredaksjonen hos Gyldendal. Hun forteller at da Kaija Bjelland sin første bok i «Robins guide»-serien ble utgitt mens hun var jusstudent ble manus kvalitetssikret av flere, blant annet av en professor ved Universitetet i Oslo. Tidligere i år ga de også ut en innføringsbok i Ex.fac. som er skrevet av to dyktige jusstudenter.

Kyhring understreker det ikke er sik at studentene skriver sitt eget pensum, da hva som havner på pensumlistene ikke er noe studentene eller forlagene rår over, men vurderes nøye av universitetene og høyskolene.

– Men at flere studenter de senere årene har hatt et ønske om å tiljenge-

liggjøring vanskelige deler av læringsmålene eller pensum ved de respektive institusjonene, kan nok stemme, sier hun, og legger til at utgivelser skrevet av studenter ikke er noe de tar lett på.

– I tillegg til fagfellevurderinger, ligger det mye redaksjonelt arbeid bak fremstillingene, og forfatternes og forlagets intensjon er ikke at disse innføringsbøkene skal erstatte annen pensumlitteratur; de skal være et supplement. Alle fagbøker vi antar, skal være originale, og der det «lånes» materiale fra annen litteratur, skal det oppgis konkret referanse. Dette gjelder selvsagt uavhengig av om det er studenter eller profesjonelle fagfolk som skriver, men må sjekkes ekstra nøye når det gjelder faglitteratur skrevet av studenter.

Ikke alltid nødvendig

Beate Kathrine Berge opplever også at forlagene har en høy terskel for å gi ut bøker skrevet av studenter, og at kvalitetssikringen er god. Hun understreker også at selv om det er rom for den aktuelle typen bøker i noen fag, er det også mange fag hvor det er unødvendig.

Kyhring i Gyldendal sier at flinke forfattere «heldigvis kommer i alle aldre», og at de i Gyldendal tror at viktig og riktig innhold kan formidles på flere måter.

– Det å bidra til økt forståelse for jussen og å tilby studentene ulike hjelpemidler for å nå læringsmålene, er en del av vårt samfunnsoppdrag. Vi opererer i spennet mellom å forvalte tradisjonell formidling, som for eksempel revisjoner av standardverk, og det å søke etter nye og forhåpentligvis bedre måter å utøve vårt oppdrag på, her representert ved studentskrevet innføringslitteratur, sier hun.

– Det aller viktigste for oss er at vi kan fortsette å gi læring og kunnskap som former samfunnet vårt i en positiv retning, herunder å bidra til utdanningen av dyktige jurister.

POD-jurister fatter vedtak som griper inn i folks hverdag

Juristene i seksjon for juridisk forvaltning i Politidirektoratet har travle dager. De har den vanskelige oppgaven det er fatte vedtak som skal balansere fellesskapets behov for beskyttelse opp mot enkeltmenneskets personlige frihet og rettigheter.

Tekst og foto: Tore Letvik

Når du leser om hunder som har bitt, og som er besluttet avlivet etter vedtak fra Politidirektoratet. Eller om bilførere som får førerkortet tilbakekalt fordi de har et rusmiddelbruk som gjør dem uskikket til å inneha førerretten. Ja, da leser du om vedtak som er gjort av politidistriktene og senere av Sissel Hammer og hennes stab på 11 jurister, dersom vedtakene er påklaget.

Juristen har besøkt den lille, men betydningsfulle, gruppen som håndte-

rer juridiske avgjørelser i forvaltningssporet i POD og som i antall altså teller like mange som en mye omtalt gruppe fra bibelhistorien. Selv om de ikke er for disipler å regne, så er utgangspunktet i deres juridiske vurderinger å bidra til et sikkert og godt samfunn.

– Vår oppgave er først og fremst å tenke forebyggende. Å fatte vedtak som bidrar til å gjøre samfunnet tryggere for flest mulig. Dette er hovedregler innen forvaltningsregimet som er gitt av stortingspolitikkerne med tanke på at man skal forebygge uhell, uønskede hendelser – og kriminalitet. Det er ut fra et føre var perspektiv, og vi har et fagansvar i forhold til politidistriktene om å sikre at forvaltningspraksisen blir mest mulig lik over hele landet, sier seksjonsleder Sissel Hammer.

Får anvendt jussen bredt

Juristen møter seksjonens ansatte, minus de som er på ferie eller ute i andre ærender, i deres lokaler i tredje etasje i Politidirektoratet på Majorstua.

En juristflokk i alderen 25-65 år hvor miljøet og tonen kollegene imel-

lom virker hyggelig, hverdagslig og avslappet til tross for et stadig økende antall oppgaver. Og samtidig en gruppe ansatte som viser med all tydelighet at de har respekt for sitt arbeid og forståelse for hvor inngripende deres vedtak kan bli for de som rammes av vedtakene.

– Er det et tungt ansvar å gjøre vurderinger som gjør at personer eksempelvis ikke lenger får kjøre bil, blir nektet innehav av våpen, eller at kjæledyr må fratas livet etter å ha bitt eller påført andre skade?

– Vi legger mye jobb ned i å begrunne vedtakene, slik at alle parter får best mulig innsikt i de vurderinger vi gjør, og hvorfor vi ser oss nødt til å fatte vedtak som kan føre til begrensninger for den enkelte, sier Åsne Midtsund

Hun fremhever det juridiske arbeidet som nedlegges i seksjonen, og de faglige utfordringene som jobben byr på.

– Dette er en arbeidsplass hvor man får anvendt jussen bredt og hvor man virkelig setter pris på det man har lært om juridisk metode under jusstudiet, sier Midtsund.

Juristene i seksjon for juridisk forvaltning i Politidirektoratet f.v. seniorrådgiver Heidi Toward, rådgiver Pernille Christensen, rådgiver Henriette Eikeset, rådgiver Åsne Midtsund, seniorrådgiver Wemunn Aabø, seniorrådgiver Bjørn Arne Helland, Rådgiver Anette Opsahl og Seksjonssjef Sissel Hammer.

Sakene begynner ofte i politidistriktene, ved at det der blir fattet enkeltvedtak på for eksempel tilbakekall av førerkort som følge av at en person har et rusmisbruksmønster som gjør at han eller hun blir ansett å kunne være en fare for trafikksikkerheten. Det er ofte på bakgrunn av vandel eller helsemessige årsaker at det fattes vedtak om tilbakekall, både av førerkort eller våpentillatelser.

Dersom vedkommende er uenig i vedtaket kan det påklages og havne da hos forvaltningsseksjonen i POD. Tilbakekall av førerkort, og tilbakekall av våpenkort eller nei til søknader om våpentillatelser her hyppige saker

som blir klaget til POD. Også klager fra vakselskaper etter avslag på søknader om tillatelser, er blant sakene som behandles.

Forebygging

– Alle disse tilbakekall av tillatelsene som gjøres i forvaltningssporet er ikke for å straffe vedkommende for noe han eller hun gjort. Vedkommende trenger ikke å ha kjørt i påvirket tilstand. Men man ønsker å forebygge ulykker og uønskede hendelser. Og da skal vi håndheve et sett med regelverk, personenes vandel, helse – eller manglende edruelighet blir vurdert, og vurdert opp for eksempel mot vegtrafikkloven.

Hvis de ikke er ønsket i trafikken ut fra disse vurderingene så kan det dreie seg om en lengere eller kortere periode, og det blir da satt ulike vilkår for hvordan man kan gjennerverve sin førerrett – ut fra hvilken måte man har tilbakekalt førerretten på. Og hensynet er i disse tilfellene alltid trafikksikkerhet og forebygging, sier Hammer.

Når det gjelder helsevurderinger så foretas dette av helsemyndighetene, lege og fylkesmann, mens det er politiet som har vedtaksmyndighet.

Dersom personen som vedtaket retter seg mot ikke er enig i vedtaket, så har vedkommende en frist på ett år på å klage til Sivilombudsmannen, ►

eller å ta saken til retten. Da handler saken om vedtaket er gyldig eller ikke.

– Vi ser en økende tendens til at folk bruker klageadgangene og at flere saker bringes inn for retten, sier Bjørn Arne Helland, som har vedtak om våpen som en av sine spesialfelt.

Et eksempel på vedtak om tilbakekall av våpentillatelse ble nylig rettskraftig, etter at et medlem i en såkalt 1-prosent klubb – en kriminell MC-klubb – brakte vedtaket inn for domstolene.

– Vi tilbakekalte hans våpentillatelse på bakgrunn av medlemskap i MC-klubben. Personen hadde ikke noen straffbare forhold på seg fra tidligere, men det var kun hans medlemskap i klubben som førte til tilbakekall av våpentillatelsen. Vedkommende anket dommen fra Borgarting lagmannsrett til Høyesterett, som forkastet anken. Dette innebærer at saken nå er rettskraftig, og vi fikk fullt medhold, sier Helland som forteller at det ikke en gang er nødvendig å være medlem i en slik kriminell MC-klubb for å få inn-dratt våpentillatelser.

– Også personer som frekventer slike klubber kan få tilbakekalt våpentillatelser eller avslag på søknad om våpeninnehav. Vi har også et fattet er par vedtak om i forhold til medlemskap i den nordiske motstandsbevegelsen som har sørget for at personer ikke får tillatelse til å være i besittelse av våpen, sier Helland.

Stort engasjement

Juristene i seksjon for juridisk forvaltning i Politidirektoratet ser det slett ikke som noe nederlag om vedtak de fatter blir brakt inn for Siviltombudsmannen eller domstolene.

– Vår oppgave er først og fremst å tenke forebyggende, sier seksjonsleder Sissel Hammer.

– Vi ser at det er et stort engasjement blant folk rundt de rundt de vedtakene og de avgjørelsene som blir fattet. Når saker kommer så langt at de behandles i Høyesterett så er det faktisk veldig godt for oss også. Vi er opptatt av å fatte riktige vedtak, og gjennom domstolenes behandling får vi stadfestet den forvaltningspraksisen som skal gjelde, og sjekket ut om våre vedtak er i tråd med gjeldende rett, sier Hammer.

Før sakene går for retten arbeider juristene i et tett samarbeid med regjeringsadvokaten for å forberede saken for domstolsbehandling, før regjeringsadvokaten prosederer saken på vegne av Staten og Justisdepartementet som formelt er den som blir saksøkt i disse sakene. Og juristene i seksjonen ser ikke

ut til å måtte sittende med hendene i fanget i tiden som kommer.

– Både sakene som vi får inn, og avgjørelsene ut fra oss øker, sier Hammer.

Seniorrådgiver Heidi Toward forteller at så godt som alle typer saker som seksjonen behandler har betydning for folks hverdag.

– Det kan få betydning for personers arbeid, da kanskje vedkommende mister arbeidet etter vedtak om å trekke tilbake en kjøreseddel, eller som i hundesaker hvor hundeeier jo mister hunden sin dersom den er vedtatt avlivet, sier Toward, som selv hadde hånd om klagen på vedtak om avlivning av hundene Bob og Rambo, som eierne brakte helt til Høyesterett. Sakene ble behandlet der i mai måned. Høyesterett opprettholdt avlivningsvedtakene.

– I alle saker er vi oppmerksomme på hvilke konsekvenser vedtaket kan få for den vedtaket retter seg mot. Vår oppgave er å håndheve et regelverk og å behandle saker ut fra dette regelverket i forhold til de føringer som er gjort både i forarbeider og fra Stortinget, sier Toward som peker på at det er ulike hensyn som må balanseres, hvor hensynet til befolkningens trygghet skal vektlegges.

For eksempel at folk skal kunne føle trygghet i forhold til hunder i det offentlige rom. Som et lite tankekors i forhold til hundeeieres ansvar for å ha kontroll på sine hunder har Politidirektoratet følgende tankevekkende statistikk.

– I Norge er det hvert år mer enn 5000 personer som blir påført så omfattende skade at de må oppsøke lege – som følge av hundebitt.

Neste utgave av Juristen kommer 30. januar.

Annonsefrist 18. januar

Ring: 918 16 012 eller e-post: perolav@07.no

Leder for NAV-juristene

– Rekk opp hånda og vis din kompetanse

Anne Opheim er opptatt av at juristene blir brukt til juridiske oppgaver.

Tekst: Tuva Børke Grønning

– Rekk opp hånda, vær tydelig på kompetansen du har og utfordre arbeidsgiver på hvordan de skal ta den i bruk for å sikre rettssikkerheten til brukerne av NAV.

Det er leder for juristene i NAV (Juristforbundet i Arbeids- og velferdsetaten), Anne Opheims, råd til sine medlemmer. Hun forteller at det er en kjent utfordring at juristene i etaten ikke alltid brukes til juridiske oppgaver.

– Kompetansen blir ikke alltid sett og brukt, og det er både NAV som arbeidsgiver og juristene selv som kan gjøre noe med dette. Jeg oppfordrer juristene til å våge og trå et skritt frem og si «dette kan jeg, og dette kan jeg hjelpe til med».

Opheim tror mange jurister lett inntar en avventende rolle, og mener de bør øve seg på å si litt mer ifra og ikke vente på at arbeidsgiver alene skal ta initiativ. Det jobber flere enn tusen jurister i NAV. 700 av disse er medlem i Juristforbundet. Opheim forteller om ansatte som opplever at kompetansen deres ikke blir brukt riktig, som velger å slutte i jobben før de har forsøkt å si fra og vurdert om det kan finnes en løsning.

Anne Opheim er leder for juristene i NAV.

– Vi er opptatt av at juristene skal brukes til juridiske oppgaver og at de skal ha flere karrieremuligheter innad i etaten. Legene i etaten settes ikke til å gjøre andre oppgaver enn medisinske vurderinger – det samme burde gjelde juristene. De bør settes til juridiske oppgaver og kunne få betegne seg som jurist.

**|| Kompetansen
blir ikke alltid sett
og brukt**

Mange muligheter

Opheim peker på at det er store forskjeller rundt om i landet og mellom de ulike kontorene. Mens noen kontorer har stor turnover av jurister, er det andre hvor ting fungerer veldig godt.

Hun mener det finnes mange gode karrieremuligheter og spennende utfordringer for jurister både innenfor faglige og administrative karriereveier i NAV.

Selv sitter Opheim på et kontor med rundt hundre ansatte hvor hun er eneste jurist.

– Jeg svømmer i juridiske oppgaver. Det er også definitivt behov for flere jurister i etaten, og vi må starte med å bruke de vi har i dag på en god måte, sier hun.

Torunn Swane Østli har jobbet i NAV siden hun var nyutdannet for 13 år siden. Hun startet i skranken og som saksbehandler ved et trygdekontor i Oslo, og spesialiserte seg senere i uføresaker. Etterhvert ble hun fagsvarlig, og i dag jobber hun i styringsenheten i etaten.

– Det er viktig at NAV klarer å gi juristene sine forskjellige typer utfordringer, ellers blir de borte. Det må være mulig å gjøre en karriere innad i NAV hvis de ønsker å beholde de gode hodene, sier hun.

– En jobb innenfor NAV kan by på mange spennende karrieremuligheter og utfordringer for en jurist – dette må synliggjøres mer, sier hun.

– I dag er juristene i NAV litt «klumpet sammen» i byene, mens mange lokalkontorer ikke har en eneste jurist. Dette kan være en utfordring når de i stadig økende grad ser at brukere får advokathjelp eller ønsker at saken deres skal vurderes av en jurist, forteller Østli.

– NAV kunne med fordel bli flinkere til å synliggjøre juristene sine mer. Da kunne noe så enkelt som at juristene faktisk får signere e-post med «jurist» i stedet for rådgiver være et steg på denne veien.

Hva kan jeg gjøre når en kollega

Du har lagt merke til at en kollega i det siste har hatt stort sykefravær, og han er sjeldent å se i lunsjen lengre.

Av Ingebjørg Aarnes, psykolog, SENSE

Du har lagt merke til at en kollega i det siste har hatt stort sykefravær, og han er sjeldent å se i lunsjen lengre. Når dere hilser i gangen ser alt ut til å være som dere skal. Han smiler og kommer med en morsom kommentar. Som jo han alltid har gjort.

Du har stadig vekk lagt merke til at når dere er på seminarer og konferanser med jobben er en av kollegaene dine alltid svært beruset. Du håper selvfølgelig at du tar feil, og at drikkingen hennes snart går over, men tenk om hun egentlig har et alkoholproblem?

Kanskje kan du kjenne deg igjen i disse scenarioene fra arbeidsmiljøet. Hvordan kan du forholde deg til en kollega eller venn som du mistenker har det vondt eller vanskelig? Hvordan kan du ta det opp med vedkommende, og hva kan du eventuelt gjøre for ham eller henne?

Invaderende å spørre?

Den tosidige tausheten som ofte oppstår i slike situasjoner, bidrar til gode vekstvilkår for tabuer og tilhørende skamfølelse. Som venn eller kollega kan du ha tanker om at det er best å ikke spørre. Kanskje oppleves det invaderende om jeg spør? Og hvordan skal jeg reagere på det som eventuelt blir meg fortalt?

Frykten for at vi kan komme til å trække på en mine, gjør at vi helst holder oss milevis unna det som vekker ubehag i samtaler med andre. Tausheten fra den som bekymringene omhandler, bidrar også til at omgivelsene blir mer usikre, og at «elefanten i rommet» blir større og større.

For omgivelsene er det alltid lettere å hjelpe hvis en kan være åpen om hva en sliter med. Samtidig ligger det fremdeles et slør av skam og nederlag å fortelle at man har det vanskelig og tungt, eller ikke mestrer hverdagen på jobb eller privat.

For mange er det fortsatt et langt mindre tabu å fortelle at et eventuelt sykefravær skyldes en fysisk sykdom, enn om det handler om utbrenthet, angst eller depresjon.

Arbeidskulturen avgjør

Kulturen på arbeidsplassen er i stor grad med å avgjøre hvor lett det er å innlede en samtale om det som er vondt eller vanskelig.

En kultur med fokus på prestasjon og konkurranse, kan være med å fasili-

tere en frykt for å vise sårbarhet, men også en motstand mot å skulle tilby hjelp og støtte.

Samtidig er det jo slik at de fleste mennesker vil hverandre vel, i familien, i vennegjengen, så vel som på arbeidsplassen.

En stor andel av oss bruker meste-parten av vår våkne tid på jobb. Kollegaene vi har spiller både sentrale, og mer perifere, roller i livene våre. Enkelte har vi sterkere bånd til, og utviser større tillit til, enn andre.

Styrken på relasjonen mellom deg og kollegaen, er derfor avgjørende for hvordan du bør gå frem når du mistenker at noe ikke er som det skal. På den andre siden må vi også respektere at ikke alle ønsker å dele, eller å fortelle om forholdene som for eksempel ligger bak en sykemelding.

Vær obs på sinne

«Hvordan har du det?» er et spørsmål som stilles både titt og ofte, men som mange ganger får et ufullstendig svar i retur. Det får det sosialt aksepterte svaret: «Jeg har det fint. Alt bra her!», og mottakeren kan da puste lettet ut.

Når du likevel kjenner på at en god kollega har forandret seg, bør du ikke gå rundt og late som ingenting.

Vær spesielt oppmerksom på kollegaer som blir gradvis mer innsluttede og isolerer seg, eller er sinte og mer oppfarende enn det som har vært normalt tidligere.

Slike forandringer er gjerne tegn på at noe ikke er som det skal.

Ikke terapeut

Som kollega skal du ikke være terapeut. Du skal være en venn, og vise at du bryr deg. Er du usikker på hvordan du skal gå frem, eller ikke føler at du strekker til,

har det vanskelig?

kan det være nyttig å spørre om råd fra helsepersonell. Konkrete observasjoner kan uansett være gode innganger til å ta opp din bekymring med en kollega. Tenk likevel igjennom dette før du innleder samtalen:

- Hva er grunnen til at jeg er bekymret?
- Husk å formulere deg tydelig og konkret, men undertonen skal være omsorg og varme.
- Hold deg til fakta og egne observasjoner, og snakk i «jeg-form», ikke «vi-form».
- Still åpne spørsmål, og unngå å komme med påstander som krever innrømmelser.

- Du skal heller ikke stille noen diagnose.
- Minn den andre på at du er tilgjengelig for å snakke om dette også senere, og foreslå gjerne at dere kan møtes senere, eller snakkes på telefon om ønskelig.

Kanskje møter du på motstand i en slik samtale og opplever at responsen uteblir. Husk likevel at din interesse i, og omsorg for den andre nå er plantet som et frø. Kanskje var det det som skulle til for at vedkommende kunne innrømme overfor seg selv at det er lurt å gjøre noe med situasjonen.

Har du først tatt et initiativ, vist at du er der, er en som bryr seg og lytter, kan det bli nettopp deg kollegaen din kommer tilbake til når vedkommende føler seg klar. Da kan du bli en viktig ressurs for at vedkommende kan makte å komme seg gjennom tunge dager.

Mange forteller at åpenheten med enkelte personer i kollegamiljøet, nettopp har ført til at det å gå på jobb har fått en positiv innvirkning på egen helse og livssituasjon.

Juristforbundet inviterer til **Pensjonisttreff**

Onsdag 16. januar 2019 kl. 14.00–16.00

Sted: Hotel Bristol, Hambros Cafe og Conditori,
inngang Rosenkrantzgaten 3, Oslo

Det serveres smørbrød og kaffe.

Påmelding innen 19. desember til
arrangement@juristforbundet.no
merket kursnr. 2019911

Begrenset antall plasser.

Juristforbundet ønsker alle pensjonistmedlemmer en riktig god jul og et godt nytt år!

Gleder meg til å ta fatt!

Det er med stor glede jeg, ved oppstarten av mitt verv som forbundets president, benytter denne første anledningen til å henvende meg til medlemmene og alle andre lesere av Juristen.

I skrivende stund har jeg kun tilbrakt noen få dager på kontoret i Juristenes Hus, men jeg har allerede mange begivenhetsrike dager bak meg siden landsmøtet. Jeg har deltatt på åpningen av Politijuristenes landsmøte, seminar med styret i Akademikerne, Juristforbundet – Privats arrangement om innovasjon i den juridiske verden, og kommende uke skal jeg delta på kurs om kommunikasjon med Juristforbundet – Privat.

Og ikke minst har jeg hatt gleden av å åpne og delta på Juristkongress 2018. Jeg kan ikke tenke meg en bedre start på mitt nye verv enn å delta på forbundets arrangementsmessige flaggskip. Dette ga meg en enestående anledning til å møte et stort antall tillitsvalgte og medlemmer, innenfor rammen av et – både faglig og sosialt – prikkfritt og spennende arrangement. Jeg benytter anledningen her til igjen å takke arrangementsgeneralen Trond Egil Hustad Jakobsen og alle ansatte i Juristforbundet og Juristenes

Utdanningssenter, for en formidabel innsats! Jeg gleder meg allerede til Juristkongress 2020!

I forkant av kongressen ledet jeg også det første møtet i det nye hovedstyret. Her ble det lagt foreløpige planer for arbeidet fremover med utgangspunkt i landsmøtets vedtak. Landsmøtet vedtok bl.a. prinsippprogram for 2019-2020 og hovedsatsinger for forbundets aktivitet den kommende perioden. Innenfor disse rammene skal hovedstyret utforme forbundets politikk fremover. Dette blir et spennende arbeid som starter for alvor på styremøtet i januar 2019. I forkant av dette skal hovedstyret diskutere mer prinsipielle spørsmål knyttet til arbeidsform og samhandling. Jeg ser det som en svært viktig oppgave å bidra til en effektiv arbeidsform og ikke minst skape gode samarbeidsforhold i hovedstyret. Det første møtet borger for at alt ligner godt til rette for å lykkes med begge deler!

Et landsmøtevedtak som umiddelbart ble fulgt opp, gjelder opprettelsen av et kvinneutvalget og et inkluderings- og mangfoldsutvalg. Besluttet Hovedstyret besluttet å nedsette en arbeidsgruppe som får i oppdrag å utarbeide utkast til retningslinjer for utvalgene. Hovedstyret vil deretter fastsette retningslinjene, og disse vil gjelde frem til endelige retningslinjer vedtas av landsmøtet i 2020. Oppnevning av medlemmer til utvalgene vil bli foretatt når de foreløpige retningslinjene er fastsatt.

Et annet vedtak som allerede er fulgt opp, er landsmøtets resolusjon om budsjett situasjonen i domstolene. Underfinansieringen av domstolene er et tema jeg – dessverre – har arbeidet med i en årrekke gjennom Dommerforeningen. Det politiske arbeidet må nå trappes opp, og jeg har på juristen.no, med utgangspunkt i resolusjonen, invitert til

en bred diskusjon om rettsstaten og domstolenes grunnleggende samfunnsfunksjon.

Jeg mener det er grunn til å stille spørsmål ved politikernes evne til å prioritere finansieringen av de grunnleggende samfunnsinstitusjonene foran «alle andre» gode formål i statsbudsjettet. Jeg er svært glad for at Advokatforeningens leder, Jens Johan Hjort i årstalen i november sterkt tok til orde for å gjøre domstolene til «et nasjonalt satsingsområde». Mulighetene er nå etter mitt syn de beste for et bredt samarbeid om disse viktige prinsipielle spørsmålene, og oppfølgingen av disse vil bli en sentral oppgave for meg fremover.

Et tredje vedtak som har hatt umiddelbar effekt, er innføringen og valget av visepresident på heltid. Jeg gleder meg veldig til å samarbeide med visepresident Katrine Bratteberg fremover! Rollene er nye for oss begge, men jeg er helt trygg på at Katrine og jeg vil finne gode og fruktbare samarbeidsformer, både oss imellom og overfor sekretariatet og forbundet for øvrig. Det er viktig at dere alle også blir kjent med visepresidenten, og vi har bestemt at vi skal skrive denne spalten annenhver gang.

Avslutningsvis vil jeg takke for den varme mottakelsen jeg har fått som forbundets nye president, fra tillitsvalgte og medlemmer, samarbeidende organisasjoner og forbundets sekretariat. Og så vil jeg rette en spesiell takk til min forgjenger, Curt A Lier, som overlater oss et forbund hvor alle piler peker oppover. Du har satt ditt preg på forbundet gjennom en årrekke, og jeg vet det blir krevende å fylle rollen etter deg. Men jeg skal gjøre mitt aller beste! Og jeg gleder meg til å gå i gang med arbeidet!

Ragnhild Bø Raugland,
advokat

«Hverdagsledelse»

På et arbeidsrettsforum tidligere i høst dukket ordet «hverdagsledelse» opp, i betydning av hva som er elementært i en leders hverdag.

Vi på Advokatkontoret har drøftet innholdet i begrepet. Sett i sammenheng med vår sakserfaring, synes vi at «hverdagsledelse» kan være et nyttig begrep å forholde seg til.

Finnes det en rettslig hjemmel for god ledelse? Det finnes ikke en legaldefinisjon for hva som er god ledelse. Arbeidsmiljøloven har regler med gjennomgående krav om et forsvarlig arbeidsmiljø. Dette gjelder også for utøvelse av ledelse.

Ordet ledelse er direkte nevnt i aml. § 4-1(2) 2. punkt. I forarbeidene fremgår det at formålet med å ta inn begrepet i bestemmelsen var å tydeliggjøre at hvordan arbeid og arbeidstaker blir ledet er en viktig arbeidsmiljøfaktor.

Målet for ledergjerningen er ofte forankret i virksomhetens strategi og fastsatte målplaner. Når det gjelder selve begrepet ledelse eller god ledelse, er det vanskelig å liste opp standardiserte krav. Det benyttes gjerne formuleringer som er skjønnsmessig og uten en konkret og håndfast definisjon/innhold. I våre saker ser vi imidlertid at mye kan gjøres med å sette opp noen enkle holdepunkter, eller kjøreregler, som føringer for en mer smidig arbeidshverdag. Langt på vei mener vi at de skisserte elementene nedenfor kan utledes av uskrevne normer for god samhandling i arbeidslivet.

Noen enkle og praktiske råd til samhandling:

I en praktisk arbeidshverdag er det krav til samhandling. Som leder er man i en posisjon hvor medarbeidere har behov for en tilbakemelding, både for å avklare det faglige og videre fremdrift, for eksempel i saksbehandling.

Et gjennomgående forhold som vi får tilbakemeldinger på, er at medarbeideren savner positiv respons fra sin leder. Vår erfaring er at anerkjennelse av medarbeiderens arbeidsinnsats gir motivasjon for videre innsats og bidrar til arbeids glede. Positiv anerkjennelse gir stort sett alltid arbeids glede, både for den som gir og den som får tilbakemeldingene.

Vi har listet opp noen relevante punkter for hva vi mener begrepet «hverdagsledelse» omfatter:

Det tilhører god «hverdagsledelse» å si «hei» når man kommer på jobb, tilsvarende si eller vinke farvel når arbeidsdagen er over. Dette bekrefter at man har sett hverandre.

Et generelt råd er å svare på mailer fra medarbeiderne. Om det ikke er mulig å svare samme dag/påfølgende dag, er det en god arbeidsvane å bekrefte mottak, med informasjon om når man kan forvente svar. Manglende svar på mailer er en stadig tilbakevendende problemstilling i saker som omhandler et negativt arbeidsmiljø mellom leder og arbeidstaker. Som leder bør en være bevisst at dette skaper en uheldig lederadferd som kan bidra til usikkerhet hos medarbeiderne.

Et annet forhold som vi tror vil være hensiktsmessig ledelse, er å ha faste punkter for informasjonsrutiner, allmøter eller avdelingsmøter. Enkle, skriftlige

Råd og bistand fra Juristforbundet

Juristforbundet tilbyr sine medlemmer juridisk rådgivning og bistand innenfor arbeidsrettslige spørsmål. Kommer du som medlem i en vanskelig situasjon på arbeidsplassen, er det bare å kontakte Juristforbundets advokater.

Kontakt

Tlf.: 40 00 24 25

advokat@juristforbundet.no

oppsummeringer bør sendes ut til alle medarbeiderne i etterkant av møtet. Dette klargjør virksomhetens målsetninger fremover, medarbeidernes ansvar og bygger således en felles plattform.

Det bør sendes ut en agenda til innkalte møter som redegjør for møtets tema og formål. Dette skaper forutsigbarhet for medarbeideren, med muligheter til forberedelse. En tidsangivelse over møtets varighet vil være nyttig. Etter møtets avslutning

bør ansvarsfordeling og oppfølgingspunkter skriftliggjøres.

Husk å gi medarbeiderne tilbakemeldinger, faglig veiledning og anerkjennelse. Dette gir motivasjon til videre innsats og utvikling.

Arbeidstakerens rolle og ansvar

Arbeidstakeren må på sin side forholde seg til de samme punktene på en pliktoppfyllende måte, og sørge for et godt samarbeid med sin leder. Han eller hun må svare redelig på mailer,

stille presist og godt forberedt til møter, og bidra positivt i arbeidsfellesskapet. Som medarbeider har du ansvar for «å gjøre lederen din god». Videre bør man unngå tidstyver og utføre de oppgaver som tilligger stillingen og som arbeidsgivers pålegger deg.

Også en arbeidstaker skal hilse og avslutte arbeidsdagen med et vink og «tak for i dag» på en hyggelig vis. På denne måten vil partene sammen bidra til en best mulig arbeidshverdag.

Juridisk kompetanse i kommunene

Høyesterett hadde nylig til behandling en sak om oppsigelse av en fastlegeavtale begrunnet i legens samvittighetsgrunner, HR-2018-1958A.

Dommen drøfter flere spørsmål som adgangen til å inngå reservasjonsavtaler med hjemmel i fastlegeforskriften samt borgernes rett til helsetjenester i medhold av EMK. art. 9. Sett fra Juristforbundets side, er vi særlig interessert i kommunes rettslige forpliktelser og legens ansettelsesavtale med kommunen.

Legen hadde etter utlysning søkt på ledig stilling som fastlege i kommunen. Da hun var inne til intervju, informerte hun om at hun av samvittighetsgrunner ikke kunne utføre enkelte legetjenester, som å sette inn

spiral. Etter to søknadsprosesser fikk hun først ansettelse i et vikariat. Senere ble hun ansatt som fastlege i samme kommune. Etter tre år i stillingen ble det reist tilsynssak hvor «*vurderingstema var om kommunens aksept av at hun reserverte seg mot å utføre vise former for helsehjelp, var i strid med kommunens plikt til å sørge for å tilby allmennlegetjenester som er i samsvar med krav fastsatt i regelverket. Helsetilsynets konklusjon var at hun ikke hadde adgang til å reservere seg mot å sette inn spiral, og kommunen ble bedt om å redegjøre for hvordan den fremover ville sikre at «fastlegeordningen/allmennlegetjenesten er i samsvar med krav fastsatt i regelverket.»*

Kommunen gikk etter dette til oppsigelse av avtalen som fastlege.

Det var ansettelsesrådet i kommune, ledet av helse- og sosialsjefen, som hadde inngått ansettelsesavtalen med

legen. Legens reservasjon ble muntlig akseptert av kommunen, uten at forbeholdet fremgikk av ansettelsesavtalen. Høyesterett fant at kommunen hadde inngått bindende avtale med fastlegen. Kommunen kunne ikke da flere år senere bli hørt med at ansettelsen ikke var gyldig.

Juristforbundet har tatt til orde for at flere jurister i kommunene vil bedre rettssikkerheten lokalt. Denne saken belyser nettopp behovet for å ha jurister tilgjengelig for å håndtere problemstillinger hvor kommunens kryssende interesser og plikter skal vurderes og vektlegges. I denne saken ville kanskje en utredning om det rettslige grunnlaget for å inngå en avtale med reservasjon, vurdert opp mot kommunens øvrige ansvarsområder, gitt kommunen nødvendig veiledning. Videre et det viktig at det som avtales, formaliseres.

Et skritt i riktig retning

Nordmenn har samlet aldri hatt mer gjeld enn per dags dato. Tall fra Statistisk sentralbyrå viser at i 1982 hadde kun 12% av norske husholdninger en gjeld som var to ganger større enn den samlede husholdningsinntekten. *I dag er denne mengden gjeld den nye normalen.*

En urovekkende rapport fra Finanstilsynet viser at gjennomsnittet av alle norske husholdninger har en gjeld som utgjør 225 % av disponibel inntekt. Selv om den største andelen av gjelden ofte utgjør boliglån, er mengden forbrukslån i kraftig vekst. I juni 2018 hadde nordmenn samlet over 108 milliarder kroner i forbrukslån og kredittkortgjeld.

Hvordan påvirker 108 milliarder kr i forbrugsgjeld mannen i gata? Jussbuss erfarer hver uke hvilken virkning usikret kreditt har på de mest utsatte gruppene i samfunnet. Særlig ser vi en vekst i forbrugsgjeld hos unge mennesker. Dette antyder at det er et hull i allmennkunnskapen knyttet til økonomiske konsekvenser av usikret låneopptak, særlig i form av renter og rentes-renter. Når mennesker befinner seg i en skjor og tung økonomisk situasjon fremstår ofte forbrukslån som løsningen. Til tross for bankenes lovnader om en bedre økonomi og et bedre liv er resultatet som oftest at vondt blir til verre.

Kalkulert risiko

Det må understrekes at forbrukslån ikke er et problem i seg selv. Det avgjørende er at slike lån tilbys en kundegruppe som ikke evner å tilbakebetale lånene de blir gitt. Manglende kunnskap og forståelse blant befolkningen må avhjelpes ved at bankene, som långivere, pålegges et større ansvar. I dag har bankene en lovfestet en undersøkelses- og frarådningsplikt. Likevel blir usikrede kredittlån gitt ut over en lav sko uten noen reell vurdering av søkeres kredittverdighet. Forbrukslånbankene legger simpelthen til grunn informasjon som oppgis ved utfylling av enkle søknadskjema på internett.

En mulig årsak til dette er at forbrukerens manglende tilbakebetalingsevne på lang sikt ikke nødvendigvis påfører

banken et tap. Dette skyldes at de «beste» kundene er de som betaler minimumsbeløp og renter, mens hovedstolen består. Den tidligere sjefen i Bank Norwegian, Erik Jensen, fortalte i et åpenhertig intervju om hvordan 50 % av hans kunder ikke betaler ned gjelden sin ved forfallsdato, og hvordan dette er til bankens gunst. Da begynner rentene å løpe, og forbrukerens gjeldsoversikt forsvinner.

I de tilfellene der forbrukerne ikke evner å tilbakebetale noe, selges kravene enkelt videre til inkassoselskapene for inndrivelse. En slik risiko har bankene kalkulert inn, slik at misligholdet ikke påvirker bankenes bunnlinje. Konsekvensen er dermed at bankene fortsatt går i svimlende overskudd, mens forbrukerne sitter igjen som gjeldsslaver i flere tiår fremover. For å sikre at dette hjulet fortsetter å spinne satser forbrukslånbankene på kvantitet foran kvalitet – for å sikre inntjening lånes det ut til så mange som mulig, slik at tap som følge av mislighold og videresalg til inkasso absorberes av et stadig økende tilfang av nye kunder.

Også Namsfogden i Oslo, Alexander Dey, har uttrykt ropt varsko om situasjonen. Namsmyndigheten er det statlige organet som tvangsinndriver krav på vegne av kreditorer. Under finanskrisen i 2008 behandlet Namsfogden i Oslo 23.000 saker, mens det i 2017 var 51.000 saker som endte hos Namsfogden for tvangsinndrivelse. Det vil si at bare i Oslo (og Akershus) var det 51.000 tilfeller hvor låntakere misligholdt sine låneforpliktelser til en slik grad at lånet ble søkt tvangsinndrevet. Denne drastiske økningen er særs bekymringsfull, og det er ingen indikasjoner på at antallet misligholdte lån vil

avta. Heller tvert imot, da den samlede forbrugsgjelden vokser, mens forbrukslånbankene ikke viser noen tegn til praksisendring for å avhjelpe de samfunnsproblemene de medvirker til.

Et skritt i riktig retning

Det er et åpenbart skjevt makt- og kunnskapsforhold mellom kredittyter og kredittmottaker. Manglende kunnskap og en pressende økonomisk situasjon, sett i sammenheng med manglende forbrukervern i lovgivningen, resulterer i at forbrukeren tar dårlige valg med alvorlige økonomiske konsekvenser. Som følge av mangel på såkalt «godt bankhåndverk» blant en rekke forbrukslånbanker, er det et steg i riktig retning å forby lokkende markedsføring som trigger forbrukerens svakheter.

Jussbuss har foreslått en lovendring som går ut på å forby markedsføring av usikret kreditt gjennom sosiale medier. Årsaken til at det er viktig å innføre et slikt forbud er at reklamen i sosiale medier i stor grad tilpasses den enkelte, noe som gjør at personer som allerede står overfor gjeldsproblematikken utsettes for svært aggressiv markedsføring av usikret kreditt. Algoritmene som styrer hva du ser og ikke ser i sosiale medier er skreddersydd dine søk, hvilket kan skape en «ond sirkel», hvor mennesker som enten tidligere har tatt opp lån eller en gang har avstått fra fristelsen til å ta opp lån, utsettes for mer reklame for slike produkter enn andre. Veien videre fra reklame til låneavtale er svært kort – ofte kun er et par tastetrykk unna.

Slik regulering foreligger allerede i dagens lovgivning ved forbud mot markedsføring av alkohol og tobakk. Selv om usikret kreditt ikke er et direkte avhengighetsskapende middel, er konsekvensene for forbrukeren sammenliknbare. Resultatet er i begge tilfeller enormt tyngende for den private part, mens selger tjener på forbrukerens livskrise.

Den enes brød er den andres død, og spørsmålet er om det ikke er på tide å gjøre noe med dette.

Line Charlotte Høgh, Jussbuss

– Reglers virkning for næringslivet må synliggjøres

– Lovgiver må ha et bevisst forhold til hvordan man regulerer og hva man stiller krav om, sier advokat Joar Grimsbu i Regelrådet.

Tekst: Tore Letvik

Regelrådet begynte sitt arbeid 1. april 2016. Rådet skal bidra til at næringslivet ikke påføres unødvendige byrder gjennom nytt eller endret regelverk. Regelrådet er et faglig og politisk uavhengig forvaltningsorgan underlagt Nærings- og fiskeridepartementet.

Dets viktigste oppgave er å gi rådgivende skriftlige uttalelser til forslag til nye forskrifter og lover som har konsekvenser for næringslivet.

Til rådet er det knyttet et sekretariat som er lokalisert i Hønefoss. Grimsbu er per i dag den eneste juristen i rådet.

– De to første årene i Regelrådet har vært interessante og lærerike. Jeg har fått ny kunnskap om et bredt spekter av næringer og næringsreguleringer. Regelrådet har behandlet alt fra energiforsyningskrav, krav til fiske og oppdrett, bokføring og personvern, sier han.

– Vil ha effekt

– Regelrådet bidrar til å sette fokus på at kvaliteten i beslutningsgrunnlagene må være god nok og at virkningene for næringslivet må synliggjøres.

Regelrådet har frem til slutten av juni behandlet 79 uttalelser og i tillegg kartlagt kvaliteten på ca. 600 hørings saker.

Resultatene av uttalelsene og kartleggingen er publisert i Regelrådets årsrapport. Virkningene for næringslivet var ikke tilstrekkelig utredet i 66 prosent av sakene. Regelrådet uttalte

Joar Grimsbu (Foto: Arntzen de Besche Advokatfirma)

seg om i 2017, ifølge rapporten.

Regelrådet gir hørings saker grønt, gult eller rødt lys avhengig av kvaliteten på utredningen av virkningene for næringslivet.

– Når Regelrådet gir en hørings sak rødt lys så er min opplevelse at det blir tatt på alvor i embetsverket. Jeg synes også vi ofte ser forbedringer i senere hørings saker fra de samme utrederne. Derfor tror jeg absolutt at Regelrådet over tid vil ha en effekt, sier Grimsbu.

– Regelrådet har et viktig punkt i vårt mandat om både å vurdere EØS-saker, det vil si nytt regelverk fra EU, og å bidra med rådgivning overfor departementer og direktorater i EU-saker, også i fasen der forhandlinger pågår. Våre naboland legger alle svært stor vekt på å gå grundig gjennom alt nytt EU-regelverk og avklare om det gir særlige utfordringer i eget land.

Anmodningsvedtak

Ifølge Grimsbu er det en utfordring for dagens utredere at de møter en økende mengde anmodningsvedtak fra Stortinget.

– Vår erfaring er at anmodningsvedtakene kan hemme og begrense utredningene som bør gjøres. Mange anmodningsvedtak er basert på innspill til Stortinget fra rene partsinteresser og formuleres slik at resultatet allerede er bestemt. Vår erfaring er at utrederne ofte foreslår det Stortinget har anmodet

uten å gjøre en utredning som tar hensyn til ulike forhold eller vurdere om problemstillingen kan løses bedre på en annen måte.

– En henstilling til stortingspolitikkerne må således være å la embetsverket få gjøre jobben sin og heller gi anmodningsvedtak som går ut på å nå et mål eller å løse et problem, ikke hvordan det skal gjøres, sier han.

– I Regelrådets årsrapport for 2017 går det frem at ni av ti virksomheter hadde færre enn ti ansatte ved inngangen til 2018. Har du inntrykk av at lovverk og regelverk generelt sett er utformet på en måte som gjør at de fleste enkelt forstår det?

– Mye er bra, men noen ganger kan man bli helt oppgitt. Godt språk, god struktur og lettforståelige lovtekster burde være en selvfølge. Jeg er også opptatt av at regelverket er robust i en tid med rask teknologisk utvikling. Da må lovgiver ha et bevisst forhold til hvordan man regulerer og hva man stiller krav om, slik at regelverket kan stå seg over tid og være forutsigbart for næringslivet.

Joar Grimsbu viser til at forutsigbarhet er en viktig faktor for næringslivet.

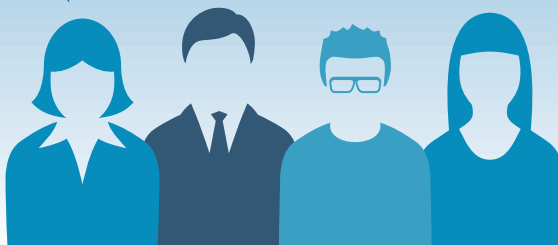
– Næringslivet må få tid til å tilpasse seg. Hyppige endringer i reglene og kort innføringsfrist er i utgangspunktet ikke ønskelig og genererer økte kostnader for næringslivet. Det er også viktig å huske på at den delen av arbeidsstyrken i små bedrifter som får oppgaven med å svare på nye krav fra myndighetene ofte er belastet med sentrale oppgaver i bedriften.

Det gjør at kostnadene ved å følge nytt regelverk er størst for de små virksomhetene. Derfor har Regelrådet et ekstra fokus på små virksomheter.

– I kartleggingen av alle næringsrelevante saker på høring i 2017 fant vi at om lag 90 prosent av sakene ikke viser at hensynet til små virksomheter er vurdert, sier han.

Jobbmarkedet

– for hele jus-Norge

Vårt stilling ledig-marked:

- Fagbladet «Juristkontakt».
- www.juristforbundet.no
- www.juristkontakt.no
- Regelmessig nyhetsbrev til 21 000 medlemmer

Her bestiller du stillingsannonсен

Annonseansvarlig Per-Olav Leth | 07 Media – 07.no
E-post: perolav@07.no | Tlf: +47 918 16 012

Jobbmarkedet

– for hele jus-Norge

KVALE

KVALE SØKER ARBEIDSRETTSADVOKAT

Økende oppdragsmengde gjør at vi søker ytterligere en advokat til vår arbeidsrettsavdeling. Vi ser gjerne at du har gode resultater fra studiet, samt noen års erfaring innen kollektiv og individuell arbeidsrett.

Hos oss kan du påregne en hektisk og interessant arbeidshverdag, med gode muligheter til prosess. Vi er på jakt etter kommersielle talenter, gode menneskekunnskaper og en fremoverlent holdning. Vi jobber ofte i team, men du må også kunne ta selvstendig ansvar for enkeltsaker.

Hvis du er den rette kandidaten kan du påregne konkurransedyktige betingelser og gode utviklingsmuligheter.

For mer informasjon se www.kvale.no

Nytt om navn

Ansettelser og utnevnelser

Andreas Fuglesang, partner,
Advokatfirmaet Steenstrup
Stordrange DA, Oslo

Anna Aurora Orlin, advokat,
Advokatfirmaet Hjort DA

Anne Ingeborg Reiestad,
dommerfullmektig, Inntrøndelag
tingrett

Audun Ludvig Bollerud, partner,
Advokatfirmaet Økland & Co DA

Birgitte Wirum Sand,
personvernombud, Kommunal
Landspensjonskasse (KLP)

Brita Helleland, juridisk skade-
konsulent, Tryg Forsikring, Bergen

Curt A. Lier, advokat,
Barneadvokatene DA

Caroline Wold Knudsen,
advokatfullmektig, FCG Norge AS

Eivin Johnsrud, advokat, Tenden
Advokatfirma ANS, Tønsberg

Elin Skoglund, seniorrådgiver,
Pasient- og brukerombudet
Buskerud

Elisabeth Åslid, spesialletterforsker,
Øst politidistrikt – Lillestrøm FEE
Øko avsnittet

Erik Nadheim, doktorgradsstipendiat,
Universitetet i Oslo, Det juridiske
fakultet

Espen Kolflaath, advokat, Consilium
Advokatfirma DA

Frank Sandsund, senior Sector
Officer, EFTA – European Free
Trade Association

Hans Anders Theisen,
seniorrådgiver, Fylkesmannen i
Hedmark

Ingeborg Skancke Karlsnes,
rådgiver, NORAD

Ingunn Engen, juridisk rådgiver,
Fylkesmannen i Trøndelag
– Trondheim

Ivar Hillestad, advokat/styreleder,
Hill & Co Advokatfirma AS

June Cecilie Dyngeland,
førstekonsulent, NAV Bærum

Jørgen Markus Jørgensen,
rettsfullmektig, Trygderetten

Kanwal Arzoo Suleman, advokat,
Mediebedriftenes Landsforening

Katharina Kongevold, rådgiver,
Lindesnes kommune

Kristian Fredheim, advokat, Narvik
kommune – Kommuneadvokaten

Kristine Singsaas, advokat,
Advokatfirmaet Helland
Ingebrigtsen da

Krystle Saliendra Caravana,
skattejurist, Skatt Midt-Norge
– Kristiansund

Magnus Eidem, skattejurist,
Sekretariatet for
skatteklagenemnda

Marie-Louise Hauan Gulliksen,
seniorrådgiver, Kriminalomsorgen
Region Øst

Nina Wiggen, seniorrådgiver, Norges
tekniske-naturvitenskapelige
universitet (NTNU)

Olav Magnus Moen, seniorrådgiver,
Statsbyggs hovedkontor

Ole Lien, advokat, Advokat Ole Lien

Paratee Sumalu, namsfullmektig/
førstekonsulent, Oslo politidistrikt
– Namsfogden i Oslo

Pirashanthi Sivabalachandran,
advokat, Advokatfirmaet
Juristhuset AS

Pål Nordengen Viksmoen,
advokatfullmektig, Finans Norge

Rajvinder Bains, senioradvokat,
Advokatfirmaet BAHN AS

Ranjit Singh Kang, advokat, AR
Advokatfirma AS

Roger Ness, prosjektleder, William
Eiendom AS

Stine Eriksrød, senioradvokat, Kvale
Advokatfirma DA

Therese Brogård, avdelingsdirektør,
Sivil klareringsmyndighet

Vanessa Martinsen,
advokatfullmektig,
Advokatfirmaet Kjær & Co. DA

Åshild Vistnes Van Der Veen,
assisterende direktør, Statens
Undersøkelsskommissjon for
Helse- og omsorgstjenesten

Nye medlemmer i Juristforbundet

Cathrine Bjørge Hetland,
senioradvokat, Advokatfirmaet
Thommessen AS, Oslo

Elisabeth Kaspersen, politiadvokat,
Øst politidistrikt – Romerike

Halkawt Ali, rådgiver, Nav Os
(kommune)

Ingrid Walmsnæss Wehn,
advokat, Oslo kommune
– Kommuneadvokaten

Laila Susanne Vars, fagdirektør,
Norges nasjonale institusjon for
menneskerettigheter (NHRI)

Martin Gautestad Jakobsen,
studentombud/rådgiver,
Høgskolen i Østfold

Nye studentmedlemmer i Juristforbundet

Aizah Amir Aftab, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Anders Øya, Universitetet i Agder

Andrea Utne Tveter, Universitetet i
Bergen

Anja Isabel Eikeland, Universitetet i
Stavanger

Fam Camilla Elgan, Universitetet i
Bergen

Inga Sofie Refsdal, Universitetet i
Bergen

Joakim Nilsen, Universitetet i Oslo

John Olve Johnsen, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Julia Desiré Fuglestad Brodshaug,
Universitetet i Oslo

Marius Bøhn Øvland, Universitetet i
Stavanger

Marthe Sandve, Universitetet i
Stavanger

Ram Jenan Thavarajah, Universitetet
i Stavanger

Runa Marthinsen, Høgskolen i
Innlandet – Lillehammer

Therese Bakken Rontén,
Universitetet i Oslo

William Fosdahl, Universitetet i Oslo

Hovedstyret

President

Curt A. Lier
cl@juristforbundet.no

Visepresident

Susanne Eliassen
susanne.eliasen@hel.oslo.kommune.no

Styremedlemmer valgt av representantskapet

Marta Trzcinska Slinde
martatr@hotmai.com

Frank Grønås
frank.gronas@trondheim.kommune.no
Karoline Dystebakken (møtende varamedlem)
karoline.dystebakken@arbeidstilsynet.no

Styremedlemmer valgt av seksjonene

Tor Egil Viblemo (Juristforbundet – Privat)
tev@oxford.no
Sverre J. W. Bromander (Juristforbundet – Stat)
sverre.bromander@politiet.no
Benedicte Gram-Knutsen (Juristforbundet – Kommune)
benedicte.gram-knutsen@bergen.kommune.no
Pascual Strømsnæs (Juristforbundet – Student)
pascualstromsnes@gmail.com
Wiggo Storhaug Larssen (Juristforbundet – Dommerforeningen)
wiggo.storhaug.larssen@domstol.no

Ansattes representant (observatør)

Annette Narverud
ann@juristforbundet.no

Generalsekretær

Magne Skram Hegerberg
msh@juristforbundet.no

Medlemsguide

Ny stilling eller adresse?

www.juristforbundet.no (Min side)
medlem@juristforbundet.no | sentralbord: 40 00 24 25

Forsikring – medlemstilbud

Juristforbundet Forsikring
Nettportal: www.juristforbundet.no/forsikring
Telefon: 23 11 33 11 | e-post: forsikring@juristforbundet.no

Bank – medlemstilbud

Danske Bank
Nettportal: www.danskebank.no/juristforbundet
Telefon: 05550 | e-post: 05550@danskebank.no

Juristforbundets advokatkontor

advokat@juristforbundet.no
www.juristforbundet.no/advokatkontoret
Sentralbord: 40 00 24 25

Lønnsstatistikk/lønnskalkulator

www.juristforbundet.no/lonnskalkulator

Juristen

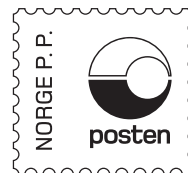
www.juristen.no
Redaksjonen:
redaksjonen@juristen.no | mobil 482 48 352
Annonser:
perolav@07.no | mobil 918 16 012

Jobbmarkedet

www.juristen.no/stilling

Juristenes Utdanningsenter

www.jus.no | sentralbord: 40 00 26 62

Returadresse:
Juristforbundet
Kristian Augusts gt 9
0164 Oslo

Sjekk våre nettsider **www.juristen.no**

Enten du foretrekker mobil, nettbrett eller desktop

- siste nytt
- stillingsannonser
- debatt
- fagstoff

Tips oss på **redaksjonen@juristen.no**